

LETO XII

Številka 17

Jesenice, 29. aprila 1970

**ŽELEZAR — GLASILO DELOVNEGA
KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE**

— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni
urednik Joža Vari — Rokopisov in fotografij ne
vračamo — Naslov: Uredništvo »Železarja«, zdru-
ženo podjetje SLOVENSKE ŽELEZARNE Ljub-
ljana — Železarna Jesenice. Telefon int. uredništvo
483, administracija 484. — Tisk CP »Gorenjski tisk«

ŽELEZAR

Ob **1. maju** čestitajo sodelavcem
in njihovim svojcem
ter vsem občanom

- uprava podjetja
- samoupravni organi
- osnovna organizacija sindikata
- tovarniška konferenca ZKS
- tovarniška konferenca ZMS
- uredništvo Železarja

Miha Klinar

Rdeča kantata

XIII

Pršči snopi isker
so prižgali
zvezde...
V ognjenem slapu
jekla
mislil
so vzplamtele:
o dolina moja
— simfonija dela...
dimnikov
mogočne piščali...
kdo udarja
svojo pesem
na klaviaturo
strojev?
Kdo ustvarja
iz disharmonije
razbitega železja
svetlobe harmonijo?
Kdo raztaplja
zarjaveli čas
v slapove
železnih ognjev?
Od kod ta glasba?
Fanfare
v srcu čujem...
Kje zlate so pozavne?
Kje so bobni?
Kdo po načrtih
in računih
na tolkala strojev
bodočnost
ljudstvu snuje
V kovinski simfoniji?
Kdo
po svoji meri
in preudarku svoboden
času
piše note?
Kdo času daje
nov
sproščeni ritem?
Kdo drami v meni
svoj zanos
in ga spreminja
v pesem?
Rogovi,
v rdečo zarjo
jutra odprite
zlata usta
in razglasite
soncu,
kdo iz mene poje:
ljudje
ljudje
ljudje
odeti
v ognjeno meglo
sopar
splavarji
na goreči
železni reki
v rdečem jutru
s pesmijo ognjeno
v duši
na razbeljena
so vesla
se oprli
in zapluli
v čas
v naš čas.
V svojem srcu
slišim
rdečo himno
svobodi ljudstva
pojem.

Komunisti o nadaljnjem razvoju Železarne

Vsaka naša odločitev mora biti tudi strokovna

Četrta redni seji tovarniške konference ZKS Železarne, ki jo je pretekli petek, 24. t. m., sklical sekretar inž. Tone Varl, so poleg članov konference prisostvovali še sekretarji oddelkov ZK, predsedstvo tovarniškega odbora osnovne organizacije sindikata, predsedniki sindikalnih odborov, predsedstvo tovarniške konference ZMS in predsedniki mladinskih aktivov. V prvem, slavnostnem delu seje, je sekretar občinskega komiteja ZKS Jesenice Pavle Lotrič govoril o velikem človeku, mislecu, revolucionarju in državniku Vladimirju Iljiču-Leninju. V drugem delu pa je zelo nazorno in konkretno razložil delno preusmeritev proizvodnje in perspektivni razvoj Železarne glavni direktor mag. inž. Peter Kunc.

Direktor Kunc je uvodoma v svojo razlago orisal položaj jeseniške Železarne oziroma slovenskih železarn v okviru črne metalurgije Jugoslavije in v okviru razvoja in stanja metalurgije v svetu. Dejal je, da danes lahko ugotovimo, ne da bi komurkoli obesili krivdo za to, da je črna metalurgija Jugoslavije, kakor tudi nekatere druge bazične veje, v izredno težkem položaju glede nadaljnega razvoja. Sedanja stopnja proizvodnje je posledica neenakega ravnanja v celotni izgradnji od leta 1960, ali celo od leta 1945 dalje. Vseskozi je prisotno tudi pomanjkanje obratnih sredstev, po letu 1962 in še posebej po reformi imamo tu še opravka z deplasiranimi cenami in z neenotnim konceptom razvoja posameznih republik, kakor zveze kot celote. To so vzroki, da je črna metalurgija kot bazična industrija v kritičnem položaju in so izhodišča za nadaljnji razvoj zelo ogrožena.

Danes v svetu proizvajajo ogromne količine jekla, je dejal govornik. Tako je svet po objavljenih podatkih leta 1968 proizvedel 530 milijonov ton, v letu 1969 570 milijonov ton, medtem ko predvidevajo proizvodnjo v letu 1970 že okrog 610 milijonov ton jekla, pri čemer Jugoslavija proizvede komaj dobrih 2 milijona ton. Mi smo tudi glede na potrošnjo jekla na prebivalca relativno dovolj kritični. To pa zato, ker večino naše opreme uvažamo in jo ne proizvajamo doma, zato tudi ni pritiska na proizvodnjo jekla. Vse to tudi vpliva na to, da so jugoslovanske železarne v tem trenutku neakumulativne. Pomanjkanje obratnih sredstev pa ovira tudi možnost nakupa surovin in rezervnih delov. Neakumulativnost pa vpliva na zaostajanje osebnih dohodkov oziroma neskladno rast osebnih dohodkov, na izpadanje skladov in seveda na počasnejše vlaganje v za nas zanimive investicije.

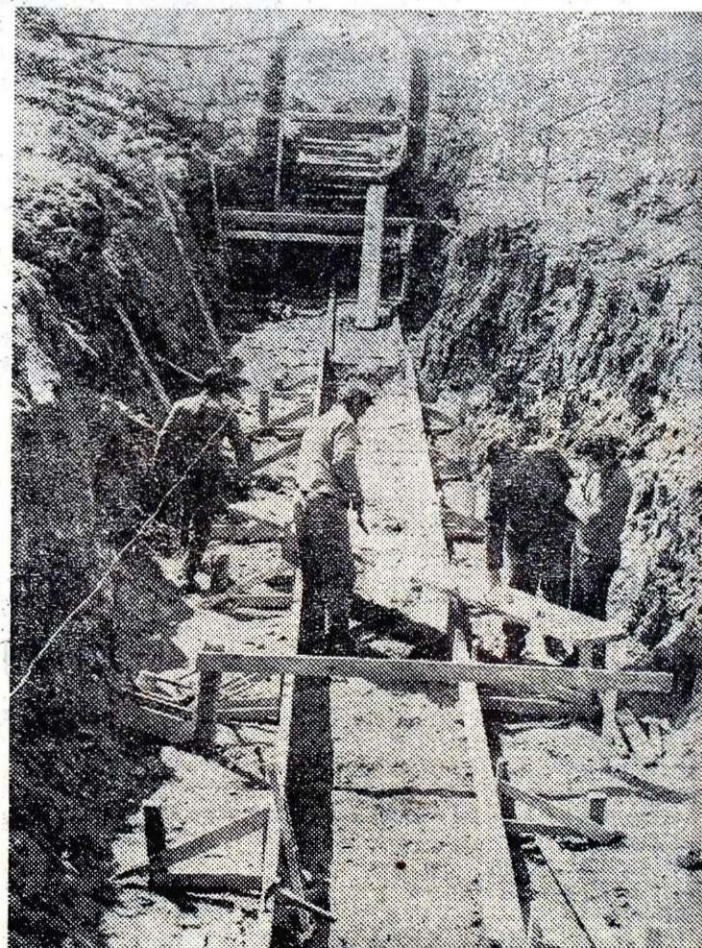
Direktor je zatem govoril o nenačrtnem prehodu na tržno gospodarstvo, kar je povzročilo prehod dohodka iz ene industrijske veje v drugo. Ta-

99,2 % in na tej višini ostal do konca leta 1969.

Razumljivo je, da so ta nasprotja pripeljala našo črno metalurgijo v položaj, kakršen je. Iz tega lahko tudi povzamemo, kako se pojavlja v tem sklopu nasprotij naše podjetje. Direktor je potem razložil prizadevanja Železarne v okviru razvojnega načrta od leta 1960 dalje in poudaril, da je sanacijski načrt sprejet lani in kaj ga še izvajamo, logična posledica kurza sprejete tega že pred leti. Zatem je direktor konkretno govoril o postopnem ukinjanju nekaterih proizvodnje in prehajanju na proizvodnjo bolj akumulativnih kvalitet. Razložil je tudi razvojni program Železarne do leta 1985. O tem smo podrobneje v našem glasilu pisali že v 15. številki.

Izvajanju direktorja je sledila razprava, bolj v obliki dodatnih vprašanj, na katera je mag. inž. Peter Kunc zelo konkretno odgovarjal.

Na koncu seje so sprejeli sklep, s katerim komunisti Železarne podpirajo tako poslovno politiko Železarne, kakor jo je predstavil glavni direktor, pri tem pa poudarili, da je treba vso skrb posvetiti preusmeritvi in prekvalifikaciji delavcev iz ukinjenih obratov v nove oz. ostale obra-

Polaganje cevovoda

Poklicna razglednica

Doslej smo se seznanili z nekaj primeri mladih, ki jih je poklicna odločitev pripeljala v železarsko poklicno šolo. Iz dnevnikov ali zapisov dijakov ZPS smo se lahko seznanili s problemi in stiskami, ki tarejo mladega človeka na koncu obveznega šolanja, ko ga življenje neodložljivo postavi pred veliko odločitev. Spoznali smo, da so nekateri stopili na zgrešeno poklicno pot, ko so se obogatili s prvo življenjsko izkušnjo, so se odločili za boljše in lepšo pot do poklica.

Izkušnje pa so potrebne tudi onim, ki jim je poverjena vzgoja mladih bodočih kvalificiranih delavcev. Nekaj tega se med vrsticami da razumeti tudi iz naslednjega sestavka, pred nekaj leti še učenca 3. a razreda ZPS.

»Na ZPS traja šolanje tri leta. Razdeljeno je na dva dela, praktični in teoretični. Pri teoretičnem pouku spoznamo v I., II. in III. letniku razne postopke obdelave, procese proizvodnje v naši tovarni in še druge zanimive stvari, s katerimi se srečujemo v tovarnah. Pri praktičnem delu pa smo se učili v I. letniku v glavnem razne postopke obdelave, ki pridejo v poštev pri določenem delu. Tako kot je vsak začetek, je bil tudi ta težak. Vsak je dobil svoje delovno mesto z delovnim orodjem. Kar malo tesno ti je pri srcu, ko prvič potegneš s pilo po delovnem predmetu. Toda sčasoma se vse mu privadiš: piljenju, žaganju, dletenju, vrtnanju itn. V I. letniku pa se moraš odločiti tudi za poklic. Moja želja je bila sprva, da postanem strugar ali orodjar, končno sem se odločil za obratnega ključavničarja.

V II. letniku je program malo drugačen in vsebuje izdelovalni program z različnimi delovnimi postopki. Izdelovali smo razne stroje in orodja. Za oceno pa opravljamo vmesno preizkušnjo za izdelavo raznega orodja: ročni primaži, klešče, prstni primeži itn.

Zdaj nam teče zadnji, to je III. letnik. V delavnicah postaja delo malo težje. Od inštruktorja dobš načrte nekega stroja. Postopoma izdeluješ vsak del posebej, dokler niso vsi izdelani, nato jih sestaviš in stroj je izdelan. Toda to se ne da tako hitro napraviti, kot se pove z besedami in tudi ne tako preprosto. Če hočeš, da bo stroj uporaben, kot je zamišljeno in načrtovan, moraš vložiti v delo precej truda. Medtem pa minevajo dnevi, tedni, meseci. Pri nekaterih delih ne gre brez pomoči tovarišev in inštruktorja, ki ti vedno pove kaj novega, da lahko delo poteka po načrtu in hitreje.

Hitro minevajo zadnji dnevi in še hitreje se bližajo končni izpiti, ki bodo pokazali, če si v vseh letih šolanja poslušal nasvete svojih učiteljev, če je bilo tvoje delo v vseh treh letih smotrno.

V letošnjem šolskem letu bodo na poklicni šoli sprejeli v uk 60 učencev-ključavničarjev

Dipl.inž. Mato Podrekar, avtor novega know-how predloga

Odkar so se vključili v inovacijsko dejavnost v Železarni poleg mnogih kvalificiranih in visoko kvalificiranih vzdrževalcev in neposrednih proizvajalcev tudi inženirji in strokovnjaki za posamezne proizvodne panoge, se vsebina in kvaliteta ter vrednost iznajdb, novatorstev in racionalizacij nenehno večja in stopnjuje. Inženirji, tehniki, delovodje in obratovodje so se odločili, da prispevajo svoj delež k večji poslovnosti in večjim rentabilnim dosežkom v posameznih DE, obratih in na delovnih mestih.

V naši Železarni je razveljavljena ugotovitev, da neposredni proizvajalci in vzdrževalci ne prijavljajo v oceno in nagraditev le malih obratnih izboljšav in tehničnih predlogov, temveč je vedno večje tudi število patentov, iznajdb in KNOW HOW predlogov.

Patentirana je bila tehnična izboljšava Borisa Puha in Ivana Bucka iz strojnih delavnic, ki sta izdelala poseben stroj, napravo za valjanje koničnih navojev za zamaške vlivnih ponvic v jeklarni.

V postopku je tudi patent Zvoneta Labure: »Dodajalnik za upoteg vložne žice za žebljarske in druge žičarske stroje.« Na patentni dokument čaka tudi dodatno izvlačilno in navlačilno orodje za montažo in demontažo grednih zvez na gredah brez opore s pomočjo Lukas hidravličnega orodja KOBNIS, ki ga je prijavil patentni pisarni avtor Anton Koblar, delovodja žerjavnega oddelka.

Trem avtorjem, dipl. inž. Antonu Razingerju, dipl. inž. Jožu Arhu in dr. inž. Marinu Gabrovšku je bil priznan prvi KNOW HOW predlog št. 1838 »ROMAT« — nizko, ogljično nelegirano jeklo za izdelavo matic s hladnim stiskanjem.

Trije naši avtorji pa so dobili tudi spodbudne odškodnine iz sklada Borisa Kidriča.

To so lepa priznanja, ki delajo našim avtorjem novega delovnega in ustvarjalnega poleta, da se lotevajo novih in vedno večjih ter zahtevnejših nalog in problemov.

Prvi asistent v valjarni debele pločevine 2400 na Javorniku dipl. inž. Mato Podrekar je prijavil službi za izume in novatorstvo izboljševalni KNOW HOW predlog št. 1934 »Novi ukrepi pri ogrevanju in valjanju elektro kvalitete«, ki nakazuje boljše kakovost proizvodnje in večji gospodarski učinek. Avtor je nakazal nov tehnološki postopek za valjanje elektro kvalitete, s katerim je dosegel znatno večjo gospodarnost in manjši izmeček zaradi zavaljanosti kvalitetne elektro pločevine. Občutno so se znižali stroški proizvodnje, v največji meri pa je avtor preprečil in zmanjšal zlome valjev. KNOW HOW predlog poleg navedenih koristi in velikih prihrankov izkazuje še številne druge koristi pri zmanjšanju zastojev in planskem valjanju pločevine elektro kvalitete.

Dokončno oceno tega našega drugega KNOW HOW predloga bo dala posebna

strokovna komisija in predlagala primerno odškodnino na osnovi knjigovodske in ekonomske ugotovljenih prihrankov in koristi, ki presega 200.000 N din.

Imenovani avtorji izumov, patentov, KNOW HOW tehnoloških postopkov in nagradenci sklada Borisa Kidriča so nosilci inovacijske aktivnosti v naši Železarni. Potrebno in zaželeno bi bilo v korist delovne skupnosti, da se jim aktivno pridružijo še drugi, ki so sposobni nemoogoče spreminjati v mogoče in so poklicani, da prispevajo svoj delež k novemu delovnemu in ustvarjalnemu letu.

Obvestila kolektivu • Obvestila kolektivu •

OSNUTEK STATUTA

Polovica dobe, ki je določena za javno razpravo o osnutku statuta Železarne je za nami. Ugotavljamo, da smo v tej prvi polovici dobe v Železarni zelo malo razpravljali o osnutku statuta in doslej sprejeli le malo pripomb, predlogov sprememb ali dopolnitev. Menimo, da bomo morali s tem pohiteti in razprave v obratih, posebno na sestankih delovnih skupin pospešiti.

Evidenca o sestankih delovnih skupin, na katerih so obravnavali osnutek statuta, nam kaže tole:

Osnutek statuta so obravnavali:

■ na plavžu na sestanku dveh delovnih skupin, dve delovni skupini pa sta imeli sestanek, vendar statuta niso obravnavali,

■ v valjarni Bela je ena delovna skupina imela sestanek, vendar statuta ni obravnavala,

■ v valjarni žice je osnutek obravnavala ena delovna skupina,

■ v valjarni profilov na Javorniku sta osnutek obravnavali dve delovni skupini, dve pa sta imeli sestanek, vendar ga nista obravnavali,

■ v valjarni 1300 je osnutek obravnavalo pet delovnih skupine, ostale pa so še štiri,

■ v valjarni 2400 so osnutek obravnavale tri delovne skupine, ostale so še štiri,

■ v žebljarni ena delovna skupina,

■ v strojnih delavnicah ena delovna skupina,

■ v vzdrževanju elektro naprav ena delovna skupina,

■ v RTA so osnutek statuta obravnavale vse delovne skupine,

■ v strugarni valjev vse delovne skupine,

■ v vseh ostalih obratih in službah pa še nikjer.

Z ugotovitvijo, da je od 265 delovnih skupin do sedaj samo 22 obravnavalo osnutek statuta Železarne, vsekakor ne moremo biti zadovoljni in bodo morali odgovorni delavci tem razpravam posvetiti več pozornosti in aktivnosti, kajti za razpravo imamo na voljo le še teden dni v maju.

DEŽURNA SLUŽBA V ŽELEZARNI

	telefon	
	v pisarni	doma
PETEK, 1. maja: Bogomil HOMOVEC, tehnični direktor	302	766
SOBOTA, 2. maja: inž. Miro NOC, vzdrževanje	873	754
NEDELJA, 3. maja: Anton GROSELJ, valjarna žice	852	790/17
PONEDELJEK, 4. maja: Teodor OKROŽNIK, gradbeno vzdrževanje	577	739
TOREK, 5. maja: Ciril ODLASEK, valjarne Javornik	620	776
SREDA, 6. maja: inž. Janko PERNE, valjarna Bela	848	723
ČETRTEK, 7. maja: inž. Karel RAVNIK, elektro jeklarna	433	790/27
PETEK, 8. maja: inž. Dušan SIKOSEK, energetske obrati	302	755

Dežurna služba traja od datuma nastopa ob 7. uri do naslednjega dne ob 7. uri. Kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma, kličite glavnega vratarja tel. 410.
Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razpisnih deskah pri vseh vratarjih.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

Obvestila kolektivu • Obvestila kolektivu •

Gre za iskanje poti, ki nas bodo peljale k samoupravni viziji najboljših umov naše družbe

Objavljamo uvodne misli predsednika slovenskega koordinacijskega odbora za pripravo kongresa samoupravljalcev Janeza Vipotnika, ki jih je povedal na prvi seji odbora 15. aprila letos.

Samoupravni družbenopolitični sistem, uveden pred dvajsetimi leti pomeni mejnik v zgodovini jugoslovanskega delavskega gibanja in naše socialistične revolucije. S to odločitvijo se začne novo obdobje revolucionarne preobrazbe naše celotne družbe. Delovni človek postaja kot ustvarjalec za življenje potrebnih dobrin aktivni nosilec družbenega dogajanja vse skupnosti in zavestni oblikovalec lastne usode v njem. Na samoupravnem temelju je socialistična družba v svojem razvoju v relativno kratkem času doživela pomembna preoblikovanja tako v družbeni bazi kakor v miselnem ustroju.

Dvajsetletno obdobje pomeni kratko dobo v zgodovini nekega gibanja, ki ima dolgoročni značaj. Toda kljub težavam, ki so se nagrmadile po poti samoupravljanja — od nezadostno razvite

materialne osnove do počasi se prebujajoče zavesti samoupravljalca — drži ena resnica: da je postalo samoupravljanje neodtujljivi sestavni del našega delovnega človeka, ki se mu ni pripravljeno več odreči. To je elementarna pridobitev, ki je neizbrisljiva. Končno domala vsako javno nerazpoloženje in javni izgrede delovnih ljudi v delovnih kolektivih pa tudi sicer potrjuje samoupravne osnove in v bistvu zahteva nadaljnji, hitrejši razvoj samoupravljanja kot edine možnosti poti za našo uveljavitev socializma.

Še več, naše originalne izkušnje iz samoupravljalске prakse pomenijo spodbudo tudi navzven. Napredna gibanja v Evropi in drugod, nemir današnjega sveta išče rešitve iz družbenih problemov in družbene stiske v samoupravljanju; išče rešitev v pravici, da o majhnih in veli-

kih stvarih soodloča delovni človek, da mu politika in vladanje nista odmaknjena in tuja marveč njegova, da upravlja z njima, da odloča o stvareh, ki se tičejo njegovega dela, njegovega življenja, njegove usode in njegove bodočnosti.

Ob letošnjem dvajsetem jubileju samoupravljanja torej lahko trdimo, da se je naš delavski razred, da so se naši delovni ljudje nasploh pod vodstvom ZK uspešno borili za utrditev samoupravljanja kot temeljnega družbenega odnosa, neglede na različne notranje in zunanje težave in neglede na mnoge odpore objektivnega in subjektivnega izvora. Rezultat teh naporov je dejstvo, da je postalo samoupravljanje ne le materialna sila, marveč gibalno družbe za premagovanje najrazličnejših oblik človekove odtujenosti.

Žal pa moramo ugotoviti, da smo v razvoju samoupravljanja še vedno močno na začetku. Dosedanja praksa je razkrila marsikaj. Na neka-

terih področjih premike, drugo domalega popolno mirovanje. Nedvomno smo najdlje s samoupravljanjem v delovnih organizacijah, kjer so težnje po večji osamosvojitvi delovnih kolektivov in spodbudi razvoju odnosov terjale tudi spremembo ustave.

V obdobju družbene potrditve samoupravljanja in istočasno nujne po nadaljnem razvijanju samoupravljanja se torej pripravljamo na drugi kongres samoupravljalcev Jugoslavije, ki bo proti koncu novembra v Sarajevu. Kongres se torej uvršča v čas, ko je nujen prehod na višjo kvaliteto razvoja samoupravnih odnosov na vseh področjih družbenega ustvarjanja in upravljanja. Ne gre torej le za verifikacijo samoupravljalске prakse marveč predvsem za trasiranje nadaljnjih, predvsem teoretičnih in praktičnih potov samoupravljanja.

Dovolite mi, da opozorim le na dve stvari! Integracija ki se zelo hitro razvija ne samo na občinske in republiške nivoje, marveč tudi med republiške procese, odpira nove probleme. Treba je razširševati vprašanja notranjih ekonomskih in proizvodnih odnosov, da ne bo prihajalo do izkoriščanja posameznih

delovnih kolektivov. Podobno odprto vprašanje pa je tudi tako imenovana družbena integracija, zlasti komunalni sistem in razne oblike interesnih skupnosti. Ne gre za tendence, po katerih naj se družba samoupravno integrira po panogah, marveč normalnem življenju družbenih skupnosti, počenši od krajevnih skupnosti prek komune do republike in federacije pa tudi prek svobodnih interesnih skupnosti družbenih organizacij, sindikatov, SZDL itd.

Naša dolžnost je pripraviti kongres tako, da bo pomenil osrednji družbenopolitični dogodek po vsebini in ne le po zunanji manifestaciji, da bo predstavljal spodbudo za hitrejšo uveljavljanje humanih socialističnih odnosov v sodobni samoupravno integrirani družbi. Kongres mora biti delovni dogovor o nadaljnjem razvoju samoupravljanja v pogojih načel uresničevanja gospodarske in družbene reforme, v pogojih učinkovitih integracijskih procesov, pa tudi v pogojih, ko se v vseh oblikah združenega dela čedalje bolj izkorišča dosežke znanosti in tehnične revolucije. Kongres bo pomenil dragocen prostor za izmenjavo izkušenj in družbene potrditve tistih pridobitev, ki mnogokrat ostanejo zaprte v krogih posameznih delovnih organizacij, pomenijo pa ustvarjalni primer za druge in so torej družbena lastnina.

Od kongresa samoupravljalcev ne smemo pričakovati, da bo rešil konkretne probleme iz gospodarskega področja ali družbene nadgradnje od npr. pokojninskega staža, do osebnih prejemkov kulturnih delavcev. Njegovo težišče mora biti obrnjeno drugam. Kongres mora pomeniti spodbudo za hitro izpopolnjevanje samoupravnega sistema in razvoj samoupravnih odnosov. Pomeniti mora nepretrgano nadaljevanje prvega kongresa samoupravljalcev ter izpopolnjevanje načel, zapisanih v dokumentih in zaključkih ZK, SZDL, in Zveze sindikatov, ki temeljijo na ustavnih določilih. Pomeniti mora teoretično žarišče nadaljnega razvoja samoupravljanja pa tudi praktično napotilo ustvarjalni sposobnosti, zmogljivosti in uspešnosti samoupravljalcev.

Uresničitev takšnih nalog kongresa pa so v velikih meri odvisne od priprav in usmeritev udeležencev. Pred nami je torej velika in odgovorna naloga. Ne gre za uspešno organiziranje in izvedbo kongresa; gre predvsem za mobilizacijo delovnih ljudi v njihovem vsakodnevnem delu za uveljavljanje samoupravnih pravic, odgovornosti in dolžnosti. Gre za objektivno vrednotenje dosežkov in izkušenj, ki so neprecenljive vrednosti, če se spremenijo v praktično dejavnost in dobrino vseh. Predvsem pa gre za iskanje tistih poti, ki nas bodo učinkovito peljale naprej s samoupravni viziji, ki so jo oblikovali najboljši umi naše družbe.

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Aktiv ZM Žebjarne

V situaciji, kakršna trenutno je v dejavnosti mladinskih aktivov, se aktiv ZM žebjarne danes upravičeno uvršča med najbolj delovne aktivne v Železarni, čeprav trenutno šteje samo 18 članov. Taka upornost, delavnost in zavest je danes žal bolj redek pojav, zato je verjetno vredno, da se z delom omenjenega mladinskega aktiva seznanimo tudi širša javnost, predvsem pa večji del aktivov ZM v ostalih obratih, ki bi delovni vzor lahko iskali prav v aktivu ZM žebjarne.

Predsednik aktiva Peter LUKAN in nekaj mladih sodelavcev so povedali marsikaj zanimivega o svojem delu, težnjah, problemih itd. Omenili so, da je aktiv ZM žebjarne,

Mladi se bodo na poti na Triglav ob prvomajskih praznikih, v Vratih poklonili tudi padlim

kot takrat še mnogi drugi, kljub tradiciji nehal delovati leta 1967, na pobudo predsedstva TK ZM Železarn in sindikalnega odbora žebjarne pa je ponovno oživel koncem leta 1968. Danes imajo mladi v žebljarni svoj program dela, ki so ga sestavili na podlagi ankete, izvedene med mladimi žebjarji. Isti so danes med prvimi, ki se aktivno zavzemajo za boljše pogoje dela, boljše organizacijo dela in povečanje proizvodnje. Žal pa jih, enako kot tudi ostale, v takih prizadevanjih omenjuje pomanjkanje delavcev in s tem tudi premajhna izkoriščenost strojnega parka. Mladi se tudi zavzemajo za pravilno vrednotenje dela in zmanjševanje socialne diferenciacije, za katero smatrajo, da ima prevelik razpon, saj niso redki tisti, ki s pospešenimi in povečanimi fizičnimi naporami presegajo normo in si šele tako zagotavljajo poprečno dober zaslužek.

Po besedah mladih žebjarjev je tudi čutili željo in obenem zahtevo po večjem sodelovanju mladinskega aktiva z vodstvom obrata, ZK in sindikatom, ker menijo, da bi bili tako lahko bolj seznanjeni s problematiko obrata, s tem pa bi lahko še bolj aktivno sodelovali pri samem reševanju konkretnih problemov. Med mladimi žebjarji so tudi štirje komunisti in še dva, ki sta trenutno predlagana za nova člana Zveze komunistov. Žal pa se na njih, kot tudi na ostale mladince, ne polaga dovolj pozornosti, zato tudi pravega vpliva, ki bi ga želeli doseči, ni čutili. Med mladimi komunisti v žebljarni se je že porodila misel, da bi ustanovili svoj aktiv, ki bi gotovo pripomogel k večji ideološki in delovni vzgoji mladega človeka. To misel pa so opustili zaradi ustanavljanja istega aktiva v okviru Železarn.

Med mladimi v aktivu ZM žebjarne je tudi dosti mladih, ki se na delo vozijo. S tem pa so jim možnosti za aktivno družbeno politično delo dosti zmanjšane. Nastaja tudi problem družbeno političnega izobraževanja »vozačev«, katerega pa delno rešujejo tako, da si med seboj izmenjajo svoje družbeno politično znanje.

Mladi žebjarji so na koncu razgovora še omenili, da so novospregjeti delavci, ki so pretežno mladinci, lepo sprejeti in da jim je na razpolago dovolj časa, da se privadijo in spoznajo svoje delo in delovno okolje. Žal pa so predvsem mladi tudi tisti, ki v iskanju boljših finančnih, življenjskih in delovnih pogojev zapuščajo obrat.

Kljub vsemu pa so mladi žebjarji vedri fantje; prepričani, da bodo s svojim delom, trdom in vsestransko aktivnostjo dosegli svoje cilje. Skromen finančni prispevek, ki so ga dobili pred kratkim od TK ZMS Železarn za izlet, naj jim ne bo samo priznanje in nagrada, ampak tudi spodbuda za njihovo nadaljnje delo na poti, ki so si jo z dosedanjimi prizadevanji že krepko začrtali.

Preusmeritev in prekvalifikacija sodelavcev

Postopna preusmeritev nekaterih proizvodnih obratov v Železarni zahteva tudi določeno preusmeritev oziroma prekvalifikacijo kadrov. Kako vsestranska, skrbna in strokovna priprava je bila potrebna, kar dokazuje tudi vedno večje spoštovanje človeškega dejavnika v proizvodnji, govori naš današnji razgovor z našimi strokovnimi sodelavci, ki so na tem vprašanju največ delali in nekaterimi sodelavci, ki so bili iz lahkih prog preusmerjeni v novo valjarno žice na Beli. Poleg upoštevanja načel za prekvalifikacijo, ki jih je izdelala kadrovska služba, morajo biti vsi preusmerjeni delavci zdravniško pregledani in testirani. Sicer pa naj o tem govorijo naši strokovnjaki in prizadeti delavci sami.

Vsaka investicija v človeka je investicija v proizvodnjo

Dr. Jože JENSTERLE — Doslej je bila zdravniško pregledana šele šestina delavcev, ki so predvideni za preusmeritev, zato je morda tudi vtis še nekoliko pomanjkljiv. Predvsem pa je razveseljivo in pohvalno, da se je vodstveni kader odločil za tak način preusmeritve oziroma prekvalifikacije, ki izključuje subjektivnost oziroma individualnost. Za prehod na drugo tehnologijo je to edina pot, ki hkrati tudi potrjuje to, da v miselnost naših tehničnih kadrov vedno bolj prehaja spoznanje, da je vsaka investicija v človeka hkrati tudi investicija v proizvodnjo.

Sicer so v začetku na te preglede delavci gledali malo čudno in so najprej prihajali na preglede tisti, ki so bili najbolj zainteresirani oziroma, ki so preglede pravilno razumeli in ki so enako sposobni delati na drugih delovnih mestih kot doslej. Z razlagami o namenu teh pregledov vključno z razlago o nujnosti preusmeritve proizvodnje delavcem v teh obratih pa se je odnos bistveno spremenil in sedaj delavci radi prihajajo na preglede. Vsekakor bodo rezultati zdravniških pregledov in testiranja, vključno z oceno obrata, vsestransko koristni pri uresničevanju načela pravi človek na pravo delovno mesto.

V preteklosti je bilo v pogledu preventivnih pregledov valjavcev zaradi različnih vzrokov premalo narejenega. Zaradi premajhne zmogljivosti preventivne službe oziroma premajhnega števila kadrov, je bila le-ta usmerjena na še bolj eksponirane obrate kot so valjarne (talilnice, livarna, šamotarna), pri čemer pa ne trdim, da valjarne ne sodijo k težkim obratom in da niso izpostavljene raznim negativnim

zdravstvenim vplivom. Pred leti so bili pregledi tudi premalo strokovno opravljeni in so ljudje imeli včasih vtis, da je to samemu sebi namen, niti ni bilo delavcem dovolj razloženo, zakaj so pregledi potrebni. Služba z delavci ni uspela ustvariti potrebnega stika in zato niso prihajali na preglede. Danes je ta odnos drugačen, razen tega pa imamo tudi boljše pogoje v pogledu funkcionalne diagnostike in laboratorijske pogoje. V stiski smo le s časom, ker nas je premalo.

Naš namen je oceniti delovno sposobnost oziroma preostalo delovno sposobnost ljudi, ki že dalj časa delajo v Železarni in so si pridobili tudi določene delovne navade. Zavedamo se, da tega ne zmoremo sami in zato delamo v tesnem sodelovanju s psihološko oziroma kadrovske službo. Se enkrat pa moram poudariti, da nam je pri našem delu zelo dragocena pomoč spoznanje tehnično vodstvenega kadra, ki se vedno bolj zaveda, da so taki pregledi neobhodno potrebni in spoznanje, ki se vedno bolj uveljavlja, da je zdravstveno, tehnično-delovno, socialno in pravno varstvo, sestavni del proizvodnih prizadevanj.

Dosedanji pregledi valjavcev iz javorniških obratov nam odpirajo nekatere zelo zanimive ugotovitve. Na pregledih smo imeli nekaj delavcev, pri katerih smo ugotovili, da je praktično njihova delovna sposobnost izčrpana. Te delavce bodo morale obravnavati pristojne službe in jim omogočiti upokožitev. Nekaterim delavcem, ki že dalj časa niso bili na zdravniškem pregledu, pa bo potrebno omogočiti preventivno okrevanje. Znano mi je, da je za to tudi namenjenega nekaj denarja v tovarni. Zanimiv podatek, ki smo ga na pregledih ugotovili, je tudi

ta, da je večina pregledanih delavcev pod normo glede na telesno težo in višino. To dokazuje, da so bili izpostavljeni velikim toplotnim obremenitvam in da so kljub temu uspešno opravljali svoje delo. Prepričan sem, da bodo ti delavci v ustreznem delovnem okolju svoje delo opravljali še bolje.

Vse te ugotovitve, ki pa še niso popolne, nas obvezujejo, da obdobjih preventivnih pregledov, preventivnega okrevanja in ustrezne higiensko-zdravstvene vzgoje delavcev ne bomo smeli zanemarjati. Zelo pa sem zadovoljen, da delavci danes radi in zavestno prihajajo na preglede in da smo na ta način vpeljali sprejem v Železarno in preusmeritev znotraj podjetja.

Osebni dejavnik omejen na minimum

Strokovna sodelavca iz psihološke službe **Janez TUŠAR** in **Franček BELCIC** — Psihološko testiranje si je po dolgotrajnih naporih utrla pot; tako so sedaj nasprotniki psihološke selekcije in orientacije le še redke izjeme. Zanimivo je, da to potrebo spoznavajo tako vodilni delavci, ki jim kader selekcioniramo in (pre)orientiramo, kot sami delavci, ki vidijo v tem strokovni pristop k problemu.

Tako splošno stališče smo opazili tudi pri delavcih starih valjarn, ki so v razgovoru povedali, da je s tem načinom dela mogoče zmanjšati osebni dejavnik pri ocenjevanju njihovih sposobnosti na minimum. Kljub temu se še vedno bojijo, da »zveze in poznanstva« ne bi odigrale pomembne vloge.

Pri psihološkem testiranju, v katerega sta bila vključena tudi preizkusa senzoričnih funkcij vida in sluha, smo dobili vtis, da je bila discipliniranost, marljivost in vztrajnost oziroma sploh motiviranost višja kot pri delavcih v sprejemnem postopku. Seveda ima lahko to tudi določene reperkusije na rezultate, vendar je zaenkrat samo po trenutnem vtisu še nemogoče trditi, da je starejši kader z daljšim stažem v poprečju sposobnejši od novosprejetih delavcev. Tako domneva ima sicer neko logično osnovo, po kateri predpostavljamo, da je grupa starejših delavcev pozitivno selekcionirana; to pomeni, da so v proizvodnji ostali sposobnejši, manj sposobni pa so odpadli. K temu pa naj

dodamo, da smo vendarle odkrili nekaj delavcev, ki bi jih po sedanjih kriterijih za sprejem v Železarno odklonili.

Povsem jasno je, da bi domnevo o višjih sposobnostih starejšega kadra pred novosprejetimi delavci lahko dokazali le s kompleksnimi statističnimi metodami.

Skrbno pripravljen prekvalifikacijski program

Tine RANT, referent za strokovno izobraževanje v valjarnah — Vodja oddelka za izobraževanje odraslih pri železarskem izobraževalnem centru Peter Sitar mi je poveril dovolj zahtevno in odgovorno nalogo, pripraviti program za celotno prekvalifikacijo delavcev, ki so preusmerjeni iz lahkih prog v novo valjarno žice. Program vsebuje tako informativni kot formativni del izobraževanja.

Na tem področju imamo že nekaj izkušenj iz prejšnjih izobraževalnih akcij, ko smo pripravljali kadre za nove obrate v valjarnah Bela. Pri sedanji nalogi izhajamo iz tega, da imajo delavci, ki prihajajo iz javorniških valjarn, že pridobljene klasične valjavske izkušnje v starih valjarnah, vendar pa, da prehajajo na sodobno zasnovano tehnologijo valjanja žice. Med ta dva spoznanja smo razpeli naš izobraževalni program, ki ga bomo z znanimi izobraževalnimi metodami v čim bolj razumljivi obliki posredovali preusmerjenim delavcem, da bodo lahko uspešno in samostojno prešli na nove proizvodne naloge.

Program, ki smo ga pripravili, v informativnem delu vsebuje 23 tem. Vsebina tega dela se nanaša na spoznavanje novih valjavniških naprav, ogrevne peči in vseh pomožnih naprav. Nekaj tem zajema avtomatiko, osnovna težnja pa je, grupi delavcev posredovati novo sodobno valjavsko abecedo.

Vse teme bodo posredovali predavatelji iz valjarne žice, s katerimi smo v stalnem stiku in z njimi tesno sodelujemo. Nova znanja bodo posredovali vsej grupi skupaj, ali v učilnici ali na delovnih mestih z ogledom naprav, medtem ko se bo drugi del, to je formativni del programa, izvajal izključno s poučevanjem na delovnem mestu. V ta namen smo skupaj s strokovnjaki iz obrata že

predhodno pripravili nekaj podrobnih analiz delovnih operacij na posameznih delovnih mestih. Le-te vsebujejo razčlenbo tehnologije in varnosti pri delu ter čim bolj racionalne in lahke izvedbe posameznih delovnih operacij. Pri tem zahtevnem in dolgotrajnem delu smo imeli zelo srečno roko pri izbiri sodelavca v osebi obratovodja valjarne žice Toneta Grošlja, ki je pri izdelavi tako informativnega kot formativnega dela programa aktivno sodeloval. V zaključni fazi je izdelava še preostalih analiz dela v valjarni žici in z optimizmom lahko pričakujemo, da bo vsa grupa uspešno prešla iz informativnega v formativni del programa. Formativni del bomo izvedli kot že omenjeno na napravah samih, ob strokovnem spremstvu inštruktorjev za posamezna delovna mesta. V uspeh lahko računamo, ker imamo tudi na formativnem področju že nekaj izkušenj in ker to delo vodijo izbrani inštruktorji, ki so bili predhodno v teoretičnem in praktičnem pogledu usposobljeni in ki imajo tudi ustrezen odnos do ljudi, oziroma imajo sposobnosti za delo z ljudmi. Tako lahko z velikim optimizmom pričakujemo, da bodo valjavci, preusmerjeni v novo valjarno žico, v predvidenem času usposobljeni, da se enakovredno vključijo v proizvodnjo.

Kaj pravijo delavci

Vinko STUKELJ, zaposlen 25 let v Železarni, vseskozi na lahkih progah. Pri prekvalifikaciji je napredoval za eno skupino. — Po petih dneh je karkoli določenega še težko reči. Vsekakor pa je prvi vtis, da takega trpljenja, kakor je bil na lahkih progah, na novem delovnem mestu ne bo. Počutim se veliko bolje in tudi obrat nas je lepo sprejel. Ko bomo usposobljeni za to delo, bomo pač morali enakovredno z ostalimi prijeti za delo. Tako z zdravniškim pregledom, kakor s testiranjem sem bil zadovoljen in je vsaka kritika na ta račun odveč. Petindvajsetletno delo v vročini in prahu se mora odražati tudi na nas. Vsekakor so taki preventivni zdravstveni pregledi zelo koristni. Preusmeritev sem sprejel kot nujno posledico tehnološkega razvoja, ker so naprave na lahkih progah proizvele in tak nadaljnji razvoj zahteva čas.

(Nadalj. na 10. str.)

Kolobarji žice pripravljeni za nadaljnjo predelavo

Sestanki delovnih skupin

VALJARNA BELA — Delovna skupina Soklič je imela sestanek 11. 4. Največ so govorili o proizvodni problematiki za marec. Obravnavali so tudi porast proizvodnih stroškov. Zadovoljni niso z dobitjo (izplenom), ki nekoliko upada in menijo, da bi z boljšo dobitjo lahko kljub pomanjkanju kvalitete nekje dosegli boljše rezultate. S predlaganim načrtom za april so se strinjali, treba bo le vplivati na kvaliteto in dobiti. Vodja delovne skupine je prikazal potrebe po hladno oblikovanih profilih, iz katerih so izdelane razne sodobne in cenene konstrukcije. Več pripomb so imeli zaradi varnosti pri delu. V zadnjem času so poškodbe zaradi premajhne previdnosti pri delu. Več pripomb so imeli zaradi osebnih dohodkov in menijo, da so delavci zaposleni pri liniji zapostavljeni. Prav tako tudi ni urejeno glede 42-urnega tednika. Ponovno opozarjajo, da primanjkuje tople vode za umivanje, ker jo drugi oddelki s predčasnimi umivanjem porabijo.

VALJARNA PROFILOV — TEHTNICA — Na sestanku 21. 4. so najprej poslušali informacijo obratovodstva in prebrali zapisnik prejšnjega sestanka. Razpravljali so še o novih testiranih verigah, ki vzdržijo le kratak čas. Boljše so tiste, ki jih izdelajo v domači kovačnici. Problematične so tudi žerjavne proge, ki so zlasti na magnetni strani tako slabe, da se žerjav ustavi, čeprav je v pogonu.

VALJARNA 1300 — PROGA — Delovna skupina Malej je imela sestanek 20. 4. Obravnavali so položaj v zvezi s predvideno ustavitvijo obrata. Na sestanku je bilo rečeno, da so celo izmeček iz štetila prevajali in tako dobili dobro pločevino. Dobit (izplen) se je poslabševal le v toliko, kolikor je bil vložek sploh neuporaben. Končno so dobili celo priznanje, da je v valjarni 1300 težko fizično delo. V preteklih 15 letih takih izjav ni bilo in tudi ni bilo pravega razumevanja.

VALJARNA 1300 — POCINKOVALNICA — LUŽILNICA — Delovna skupina Kodrič je imela sestanek 18. 4. Večina delavcev je že seznanjena s predvideno ustavitvijo obrata zaradi nerentabilnosti. Delavci želijo in upajo, da delovni pogoji na novih delovnih mestih ne bodo slabši od sedanjih. To velja predvsem za lužilnico in pocinkovalnico, ker je delo težko in zdravju škodljivo. Večina delavcev boluje zaradi želodca, glavobola in oči. V pocinkovalnici so hlapi svinca, cinka, kislina in para. Vprašanje je, kako bo s priznanjem delovne dobe s povečanjem. Delavci bi radi vedeli, v katere obrate in na katera delovna mesta bodo razporejeni.

VALJARNA 1300 — PROGA — Na sestanku delovne skupine Kotnik so v glavnem govorili o predvideni ustavitvi obrata. Omenjeni so bili problemi glede prekvalifikacij starejših delavcev, ki so v svoji dolgoletni delovni dobi izgubili zdravje

in imajo v valjarni 1300 primerna delovna mesta. Vprašanje pa je, če bodo lahko kos nalogam na novih delovnih mestih in če bodo lahko obdržali iste kategorije.

VALJARNA 1300 — LUŽILNICA IN POCINKOVALNICA — 20. 4. je imela sestanek delovna skupina Knific. Pri delavcih v oddelku opažajo malodušje, s čemer pa situacije ne bodo izboljšali. Predvideno ukinitve obrata zaposleni delavci obravnavajo zelo različno, enotni so le v tem, da z izgubo ne morejo obratovati.

VALJARNA 2400 — PROGA — Poleg razprave o osnutku statuta so na sestanku delovne skupine Kambič omenili, da smo počasni pri naši interni zakonodaji. Omenjena je bila tudi nerealnost osebnih dohodkov. V marcu je bila planirana realizacija presežena, za osebne dohodke pa so morali najeti posojilo. K tem pripombam je bilo dano zadovoljivo pojasnilo.

PLAVZ — KAMNOLOM — Na sestanku 22. 4. so govorili o dobavi koksa, novih cenah ter podpisu pogodbe s koksarno Lukavac. Sicer je vložek zagotovljen, vsi pa vemo, da bi bilo bolje, če takih pogodb ne bi podpisovali. Morda bi bilo bolje, če bi prispevali finančno udeležbo za izgradnjo nove koksarne nekje ob morju. Vprašanje je, kako bo v primeru, če bodo koksarno Lukavac pričeli posnemati tudi drugi dobavitelji rude. Tudi pri nas doma moramo skrbeti za varčevanje s koksom in predelati čim več drobne rude s halde.

MARTINARNA — STARO ŽELEZO — Vodja delovne skupine je govoril o likvidnosti podjetja oziroma tovarne in opozoril na težave, ki jih imamo pri dotoku finančnih sredstev, izterjavi dolžnikov, nabavi surovin in pri cenah. Vseposod je treba varčevati, vsak posameznik pa naj napravi čim več in tako pomaga pri premagovanju težav.

PLAVZ — KAMNOLOM — TREBEŽ — Na sestanku 20. 4. je bila delovna skupina seznanjena z zahtevami koksarne Lukavac, na katere je morala Železarna pristati, sicer ne bi dobivali koksa. Delavci so tudi seznanjeni s položajem vseh železarn v Jugoslaviji s splošnim pomanjkanjem koksa. Pripomb ni bilo.

VALJARNA BELA — Sestanek so imeli 20. 4. Vodja skupine tov. Noč je poročal o izpolnjevanju proizvodnih nalog v marcu, plan za april pa so sprejeli brez pripomb. Prisotne delavce je vodja delovne skupine obvestil, da so prejeli dve reklamaciji v zvezi s profili in lamelami. Na oblikovalce in vse druge odgovorne je apeliral, naj bodo bolj pozorni pri izdelavi profilov. Glede varstva pri delu so bili mnenja, da je treba v še večji meri skrbeti za red in čistočo. Sprejet je bil sklep, da bodo na prihodnjem sestanku obširneje govorili o nagrajevanju, inž. Perne, šef DE, pa naj bi jim

razložil problematiko nagrajevanja v valjarni Bela.

VALJARNA PROFILOV — ČISTILNICA — Vodja delovne skupine tov. Fekonja je na sestanku prisotnim obrazložil probleme ob predvideni ustavitvi nerentabilne proizvodnje. Beseda je tekla še o prekvalifikaciji delavcev in osebnih dohodkih. Govorili so še o redu in disciplini. Med delavci ne bi smelo biti bojzani, saj bo za vestne delavce v našem kolektivu še vedno dovolj dela.

VALJARNA 1300 — PROGA — Delovna skupina Lavrinc je imela sestanek 18. 4. Predsednik sindikalnega odbora tov. Lenardič je obširneje govoril o predvideni ustavitvi obrata, nato pa so omenjali prekvalifikacijo in predvideno testiranje delavcev. Ker v obratu primanjkuje delavcev, morajo zaposleni delati na različnih delovnih mestih. Prisotni so se strinjali s predlogom tov. Lenardiča, da bi morali zato imeti gibljivi del osebnih dohodkov v enakem razmerju.

VALJARNA 2400 — ADJUSTAŽA — Delovna skupina Resman je imela sestanek 17. 4. Ker bo v prihodnjih dneh remont, opozarjajo delavce na obvezno uporabo zaščitnih sredstev, zlasti za tista delovna mesta, na katera bodo razporejeni med remontom. Postavljeno je bilo vprašanje, kako je s polanenimi oblekami za remont in kdaj jim pripadajo.

VALJARNA PROFILOV — LAHKE PROGE — Na sestanku 18. 4. so najprej razpravljali o izpolnjevanju proizvodnega načrta v marcu, ki je bil kljub težavam na visoko tlačnem cevovodu skoraj v celoti dosežen. Plan v aprilu bo dosežen, če ne bo vmes nepredvidenih zastojev. Govorili so še o skladiščenju polizdelkov. Zaželjena je večja pozornost, kar velja tudi za zakladanje v peč. Premalo so tudi pozorni pri rezanju poskusnih vzorcev na škarjah in je bilo v zadnjem času nekaj zamešnjav. Ob koncu sestanka je bilo omenjeno še ustavljanje obratov z nerentabilno proizvodnjo, vendar vodja delovne skupine tov. Markelj ni dal točnega pojasnila, ker zadeva še ni dokončno urejena. V kolikor bodo gotove proge prenehale obratovati, bo vsak dobil ustrezno delovno mesto.

STRUGARNA VALJEV BELA — Na sestanku 15. 4. je tov. Grintov predlagal, da bi dopoldanska izmena delala tudi v sobotah. S tem v zvezi je tov. Gmajnar opozoril, da so prosti dnevi v Železarni enotno razporejeni. Vodja delovne skupine tov. Svetina pa je menil, da bi kljub uvedbi starih norm ostala proizvodnja ista, da bi si tako zagotovili normalne osebne dohodke.

DELOVNE SKUPINE RAZPRAVLJAJO O STATUTU — Delovne skupine v valjarni profilov, valjarni 1300, strugarni valjev Javornik in Bela ter adjustaži valjarne 2400 so na sestankih razpravljale tudi o osnutku statuta Železarne, ki smo ga objavili v posebni prilogi Železarja. Največ pripomb k osnutku statuta so imeli v strugarni valjev na Beli in v strugarni valjev na Javorniku, medtem ko na sestankih drugih delovnih skupin večjih pripomb ni bilo. Skoraj povsod smo zasledili mnenje oz. stališče, da je osnutek statuta sprejemljiva, le treba ga bo dosledno izpolnjevati.

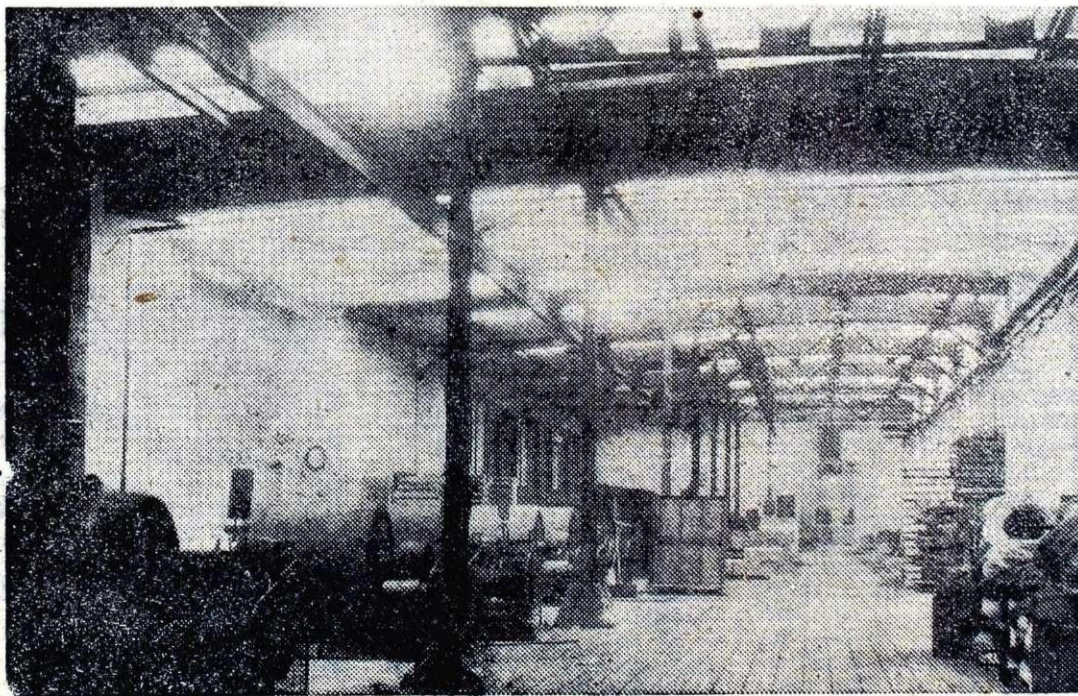
7. seja komisije za kadre in medsebojne odnose v valjarni Bela

Na 7. seji komisije za kadre in medsebojne odnose v valjarni Bela, ki je bila 13. 5., so najprej razpravljali o internih premestitvah delavcev. V oddelku linije rezanja je normativ povečan, komisija pa se je strinjala s predloženimi spremembami o napredovanju že zaposlenih delavcev. Napredovalo je 27 delavcev, namesto upokojenega delovodje Stanka Moderca so na njegovo mesto imenovali Marjana Sokliča, Franc Logar pa bo prihodnji mesec

zamenjal upokojenega Ladota Šmida. Člani komisije so se strinjali tudi z nekaterimi drugimi premestitvami na blumingu in v oddelku površinske obdelave.

Pod 2. točko dnevnega reda so razpravljali o novosprejetih delavcih, ki so jih dobili iz valjarne 1300 in so jih razporedili na striper žerjav, v oddelku linije raztezanja ter v oddelku površinske obdelave.

Pogled na del naše žebjarne

Že sa
merje
odbor
je za
smo
sindik

Naj
vedal
vore
nizira
Nato
ne tu
vsem
lo tr
infor
nih p
vili
Člani
še ve
pogov
jejo
člani
jejo
disi
gano
odbo

Ses
ki sr
nova
dome
ne se
ki do
obisk
razpr
npr.
tegra

Ž

FI
obra
zarn
verh
Ugot
živel
to se
le sl
nom
3.000
nim
vo p
dajn
vih

JA
dru
zgra
nova
plav
pros
10.00
votr
proi
10 n
pov
ton
nim
mili
ime
pra
slab
vsal
zme
ton,

OBISKALI SMO...

Sindikalni odbor elektrodnega oddelka

Ze sam kadrovski sestav elektrodnega oddelka glede na razmerje med delavkami in delavci je tak, da mora sindikalni odbor poiskati ustrezen način oz. obliko svojega dela. Ker nas je zanimalo, kakšne so te oblike in kako jih uveljavljajo, smo prosili za kratek razgovor tov. Kokošarja, predsednika sindikalnega odbora.

Najprej je tov. Kokošar povedal, da so poizkušali razgovore oziroma sestanke organizirati po opravljenem delu. Nato so ugotovili, da so možne tudi druge oblike, predvsem leteči sestanki, ko je bilo treba hitro in učinkovito informirati kolektiv o določenih problemih, ki so se pojavili v obratu ali železarni. Člani sindikalnega odbora so še vedno uspešni, kadar se pogovarjajo oziroma navezujejo osebne stike z ostalimi člani v obratu in jim posredujejo potrebne informacije, bodisi o delu samoupravnih organov ali o delu sindikalnega odbora.

Sestanki delovnih skupin, ki smo jih uvedli jeseni, so nova oblika, ki je dobro nadomestila nekdanje sindikalne sestanke po končani dnini, ki dostikrat niso bili najbolj obiskani. Na teh sestankih razpravljajo o problemih, kot npr. lani o pripravah na integracijo, o likvidnosti žele-

zarne, pomanjkanju surovin, konkretno železa v prahu, ki ga v elektrodnem oddelku v samem proizvodnem procesu nujno potrebujejo in v zadnjem času o ustavljanju obratov z nerentabilno proizvodnjo. Pri obravnavanju take problematike pa je nujna povezava s samoupravnimi organi Železarne in DE, v katerih ima elektrodni oddelk potrebno število članov in z obratovodstvom.

Sindikalna organizacija je imela lani pa tudi v začetku letošnjega leta precej dela in problemov v zvezi s kategorizacijo delovnih mest. Vedeti je treba, da je v elektrodnem oddelku kar 48% delavcev, ki imajo II. skupino. Prizadevali so si, da bi stanje kolikor toliko izboljšali. To vprašanje se povezuje tudi z drugo problematiko. Precej žena, ki so zaposlene v obratu, je samohranilk, druge spet živijo v težavnih razmerah, saj osebni dohodki niso tolikšni, da bi

ustrezali potrebam veččlanske družine, v nekaterih primerih tudi če sta zaposlena mož in žena. Za reševanje takih in podobnih vprašanj imajo v sindikalnem odboru referenta za socialna vprašanja. Dela je dovolj, saj je v obratu zaposlenih kar 137 žena. Več let nazaj je v obratu zelo dobro organizirana samopomoč in sicer v obliki zbiranja prispevkov za sodelavce in sodelavke, ki so v stiski, zlasti ob smrti v družinskem krogu. Tako samopomoč razumljivo podpira tudi sindikalna organizacija in ima tudi human značaj. Pri reševanju problemov, s kakršnimi se v zadnjem času srečujemo v Železarni ali v posameznih obratih, je zelo važno tudi medsebojno sodelovanje. V elektrodnem oddelku tako sodelovanje obstoja, vendar bi ga morali še okrepiti. Zlasti pa pogrešajo sodelovanje mladih, ker kljub dosedanjim prizadevanjem in poskusom mladinski aktiv v elektrodnem oddelku ne deluje.

Dolgo vrsto let je bila rekonstrukcija zelo pomembno vprašanje za elektrodni oddelk. O takih pa tudi drugih vprašanjih je obratovodja obveščal sindikalno organizacijo, pri reševanju določenih problemov pa so na seje sindikalnega odbora vabili tudi zastopnike obratovodstva.

S predsednikom sindikalnega odbora tov. Kokošarjem smo se pogovarjali o delu in nalogah, ki naj bi jih imel referent za kulturno prosvetno dejavnost pri sindikalnem odboru. Na tem področju je precej težav in referentu za kulturno prosvetno delo le težko uspeva izpolniti določene naloge. Tako so npr. ob dnevu žena dobili 30 vstopnic za ogled predstave »30 sekund ljubezni« v gledališču, toda le dve delavki sta se udeležili predstave. Ker je položaj podoben tudi v drugih obratih, bo treba tej problematiki posvetiti več pozornosti in bolj natančno odrediti naloge, ki naj jih ima referent in mu pri delu tudi pomagati. Lažje naloge ima referent za športno rekreacijo, kajti posamezna področja so zanimiva za marsikaterega sodelavca. Težave pri vključevanju sodelavcev na kulturno in športno področje pa nastajajo tudi zato, ker delavke, ki jih je več kot polovica v obratu, skoraj nimajo prostega časa in se morajo v večji meri posvetiti družini. Tudi sindikalni odbor elektrodnega oddelka zelo dobro sodeluje oziroma ima povezavo s tovarniškim odborom OO sindikata. Na sejah oziroma aktivih predsednikov in tajnikov TO OO sindikata posreduje dovolj gradiva, da ga lahko predsednik in člani sindikalnega odbora preko opisanih načinov in oblik posredujejo članom sindikata v obratu.

ŽELEZARSKI GLOBUS

FINSKA — Na Finskem obratujejo tri manjše železarske Yuoksenniska Oy, Koverhar Oy in Aaminefors Oy. Ugotovile so, da bodo lažje živele, če bodo združene. Zato so pred kratkim ustanovile skupno podjetje pod imenom OVAKO, v katerem bo 3.000 zaposlenih. Pod skupnim vodstvom bo imelo novo podjetje nabavno in prodajno službo, razvijanje novih proizvodov in raziskave.

JAPONSKA — Železarska družba Fuji Steel Co., bo zgradila novo železarno imenovano OITA, imela bo dva plavža s 4.000 m³ koristne prostornine in proizvodnjo 10.000 t grodlja na dan. Prvotno so predvidevali letno proizvodnjo surovega jekla 10 milijonov ton. Sedaj so to povečali celo na 12 milijonov ton letno s kasnejšim možnim zvišanjem na 13 do 14 milijonov ton. V jeklarni bo imela ta železarna šest naprav za kontinuirno vlivanje slabov s po dvema žilama vsaka. Njihova skupna letna zmogljivost bo 7 milijonov ton.

KANADA — V svetu vedno bolj narašča potreba za belo pločevino. Zato je kanadska železarska družba Steel Co. of Canada sklenila zgraditi novo elektrolitsko napravo za proizvodnjo bele pločevine. Zgrajena bo do konca leta 1971 ter bo imela letno zmogljivost 175.000 ton bele pločevine.

SOVJETSKA ZVEZA — Po vesteh iz Moskve pripravljajo projekte za gradnjo novega plavža s koristno prostornino 3.200 m³. Letno bo lahko proizvedel čez 2 milijona ton grodlja. Imel bo štiri prebodne odprtine. Prvega bodo zgradili v železarni Novo Lipeck.

ZDA — V severnoameriških železarnah vedno bolj pada proizvodnja SM jekla ob istočasnem naraščanju LD in El jekla. Primerjava proizvodnje surovega jekla z ozirom na proizvodni postopek je v letih 1968 in 1969 naslednja (v odstotkih):

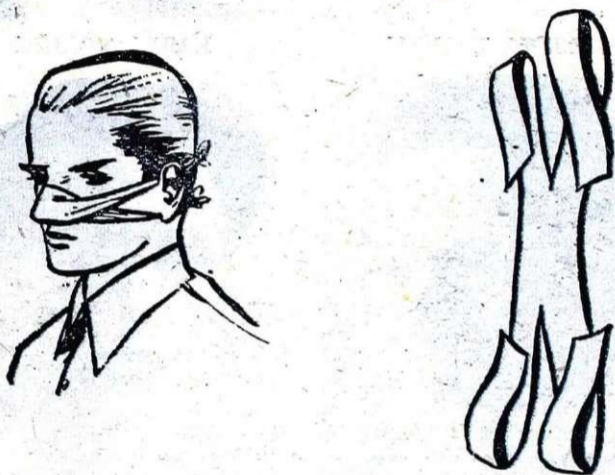
	1968	1969
SM jeklo	50,0	43,5
LD jeklo	37,2	42,5
El jeklo	12,8	14,0
skupaj	100,0	100,0

Slavko Tarman

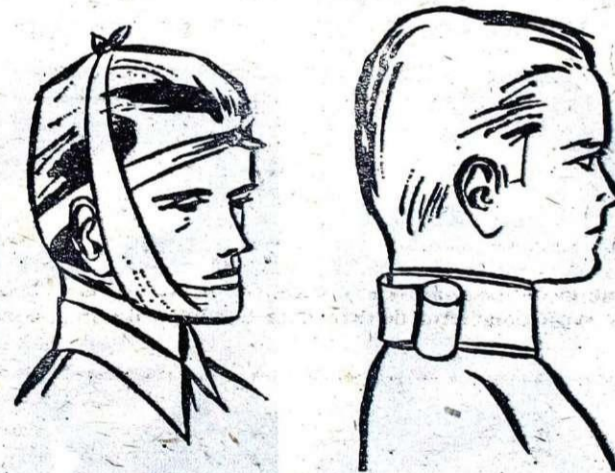
Prva pomoč pri elementarnih nesrečah

2

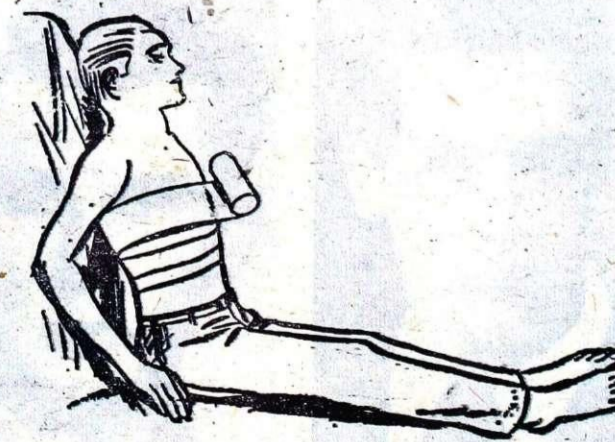
Pri uporabi povoja se je potrebno ravnati po določenih pravilih. Pri prvi pomoči pridejo v glavnem v poštev enostavni krožni povoji. Za posamezne dele telesa moramo izbrati povoje ustrezne širine, tako za prste ozke, za ude in glavo srednje širine, za trebuh in prsi pa najširše povoje. Zvitek se vedno odvija na ven. Navoji povoja grede vedno krožno okoli poškodovanega dela telesa in se srednje močno prilegajo. Vsak nov navoj naj delno pokrije starega, delno pa še nepokrito kožo. Vsak povoj se konča tako, da ga zavežemo v vozle, pritrdimo z varnostno zaponko ali zalepimo z obližem.

Ce je poškodovan nos, naredimo povoj v obliki prače

Podoben povoj v obliki prače naredimo tudi, če je poškodovana brada. Vrat povijemo z enostavnim krožnim previjanjem

Prsni koš previjamo z navadnim krožnim povojem okoli telesa

Spomini iz NOB
Jože Vidic

Jeseniški skojevci umirajo za domovino

ZOFKA TRAVEN

KAREL KOZJEK

MARJAN - OKROŽNIK

STANKO LAH

STANKO ROŽIC

JOŽE ZALOKAR

MILAN ROPRET

VIKTOR GREGORAC

(nadaljevanje)

Sicer pa so ob grozotah v Begunjah neredko popustili tudi jekleni živci. Morda je prav misel na ustreljene skojevce v Dragi vplivala na mojega sodelavca, da je povedal, da sem bila kurirka okrožnega komiteja. Odločno sem zanikala vsako zvezo s partizani. Bilo je to dva ali tri dni po moževi smrti. Bilo mi je jasno, da izhoda ni. Zaslisevalec mi je po soočenju dejal: »Vrni se v sobo in dobro razmisli, ali boš priznala. Če boš jutri na zaslišanju zanikala, da si bila kurirka, bo cela tvoja družina in ti ustreljena.«

Potrta in zbegana sem se vrnila v sobo. Usedla sem se v kot in razmišljala. V naši sobi je bila zaprta tudi tovarišica Vida Tomšič. Svetovala mi je, naj hlinim bolezen, da se bom vsaj naslednji dan izogibala zaslišanju. Toda človek ne more po želji zboleti in dobiti vročino. Tuhtali smo, kako naj zbolim. Odločitev med napovedano smrtjo in življenjem je bila težka. Sla sem v hodnik, kjer sem navidezno dobila omotico in padla na stopnice. Po

betonskih stopnicah sem se valjala v pritličje. Na dnu stopnic sem obležala, prizor pa sta opazovala dva stražarja. Bila sem v nezavesti. Ampak samo za Nemce, ker sem se dobro zavedala svoje igre. Razen podplute kože in udarcev nisem imela drugih posledic. Stražarja sta me odnesla v ambulanto k zdravniku dr. Sarcu. Zdravnik je zapisal, da imam pretres možganov. To seveda ni bilo res, to je vedel tudi dr. Sarc, ki je, če je le bilo mogoče z napačnimi diagnozami reševal zapornike. Vrnili so me v sobo. Ležala sem za zidom in hlinila, da sem zblaznela. Ničesar se nisem hotela več spomniti. Drugi dan so prišli gestapovci in me poklicali na zaslihanje. Tedaj so vse tovarišice potrto izjavile, da imam pretres možganov, da nobene ženske v sobi več ne poznam, da se mi je zmešalo itn. Posebno marljiva v prepričevanju je bila Ela Treven z Javornika, ki je razmeroma dobro obvladala nemški jezik in je gestapovcem zatrjevala, da sem izgubila spomin. Morda so še petkrat ali šestkrat

prišli v sobo, a me nikoli več niso zasliševali. Tri mesece sem govorila zmedeno, tako kot govorijo umobolni ljudje. Nobene ženske nisem več poznala.

Mama je doma zvedela, kaj je z menoj. Bilo ji je hudo, ker je menila, da sem res bolna. 14. aprila 1942. leta so me odpeljali v taborišče Ravensbrück, kjer sem dočkala konec vojne.

Sama v viharju

Od javorniških skojevcev, ki so delovali 1941. leta, je vojno preživela samo Trevena Cilka. »Mimi Zupan je prevzela vodstvo javorniške skojevske organizacije po smrti Ferda Korena,« se spominja Cilka prvih zametkov organiziranega dela pri širjenju Osvobodilne fronte na Javorniku. V skojevsko organizacijo me je avgusta 1941. leta sprejela Mimi. Bili sva sovaščanki in dobri prijateljici. Na skojevskem sestanku je bil tudi Tugomer iz Kranja. Takrat nisem vedela, od kod je ta zali fant in kakšno je njegovo pravo ime. Klicali smo ga Jože in šele

Boris Hafner

Čez Tatre v Czestochowo

(Se nadaljuje)

Zvonovi so bili vezani na osvoboditev Dunaja izpod Turkov leta 1683. Livar Johann Achamer jih je leta 1711 vžil iz Turkov zaplenjenih kanonov. Prvič so zazvonili leta 1712 in to 26. januarja, ko se je Karel VI. okronal za cesarja. Teža zvona s tolkačem in jarmom je znašala 22.311 kilogramov, v premeru so merili 316 cm. Samo stroški za postavitev so takrat znašali 19400 guldnov. Ornamentalni okras je kazal sv. Jožefa z grbom Češke in Madžarske, devico Marijo in sv. Leopolda pa z avstrijskim državnim grbom.

Novi zvonovi se od starih zaradi napake v modelu malenkostno razlikujejo in tako znaša, premer 314 cm, tehta pa 21384 kg skupaj s tolkačem in jarmom. Tudi ornamentalni okras je spremenjen in kaže šest turških glav in tri portrete in sicer Marijo (po starem zvonu), sliko turškega obleganja iz leta 1683 in požar iz leta 1645.

Na pobudo deželnega glavarja dr. Heinricha Gleissnerja je zgornja Avstrija prispevala za obnovitev zvonikov in oktobra 1957 so zvonove, ki so doslej provizorično viseli ob gradbišču, potegnili v zvonik.

Od tod sva se še podala v Prater — veliko zabavišče Dunaja, ki pa je bilo v tem ča-

su pravo mrtvilo. Razen dveh avtobanov in nekaj stavb z avtomati ni bilo ničesar, kar bi poživilo ta zabavni park. Od tod sva se hotela vrniti peš na postajo, da bi lahko med potjo malo pregledala izložbe. Hodila sva in hodila, toda postaje nikjer. Začelo naju je že skrbeti, kajti do odhoda vlaka ni bilo več dolgo. Vprašala sva nekaj mimoidočih za pot do postaje, toda vsak nama je pokazal drugo smer. Dobila sva občutek, da Dunajčani sami ne poznajo svojega mesta, ali pa sva midva govorila tako slabo nemško, da naju ni nihče prav razumel. Naposled sva vprašala kar miličnika, ki se nama je ponudil za vodiča. Ponudbo sva z veseljem sprejela, ko pa sva opazila številne poglede mimoidočih, naju je tudi veselje minilo. Stopiva v Shopin expres Varšava—Moskva.

Ko se vlak premakne, se sprehodiva po njem. Vsega skupaj naštejeva enajst potnikov. Izbereva si kupe in se v njem udobno zlekneva. Kmalu naju začne skrbeti, če bova morala najin kupe ogreti kar s sapo. Vse bolj mrzlo postaja, stisneva se v kot in se pokrijeva s plašči. Tudi to ni pomagalo. Zato nama ni preostalo drugega kot da se po gorenjsko pogrejeva — lotiva se domačega žganja, ki

je bilo namenjeno najinim prijateljem. Pridružil se nama je še sprevodnik, ki je na postajah do Braclawa pogledal kar skozi okno, če je kdo vstopil, zato pa se je toliko bolj posvetil naši slivovki. V Braclawu se poslovimo. V Hohenavu avstrijskih carinikov sploh ni bilo, zato pa je bilo več čeških. Naštejeva šest oseb, ki naju obiščejo z različnimi formulirji. Izpolniva jih in to je vse.

Vstopi tudi nekaj novih potnikov, med njimi tudi dve dekleti, ki zasedeta kupe poleg našinega. Ko se vlak premahne, se jima pridruživa. Mučiva se v različnih jezikih, da bi zvedela odkod sta, kam potujeta, onidve pa se samo smejita. Končno nama le nekako uspe. Sta iz Krakova, študirata pa ekonomijo. Potem steče pogovor tudi o naši deželi. Všeč jima je Jugoslavija, naša ureditev, naši kraji, mesta, sploh vse. Nisva se mogla načuditi koliko vesta o naši deželi. Tako nama je minila noč. Bila sva zaspana, toda vedela sva, da v tako mrzlem kupeju ne bi zadremala niti minute.

V Novem Bahuninu vstopijo češki cariniki. Ker se nisva pravočasno umaknila v svoj kupe sva si nakopala sitnosti. Starejši carinik nama je nekaj dopovedoval, toda midva ga nisva razumela. Vzel mi je

»Veš, letos bom igral že v prvem moštvu!« izpelje Tine pogovor iz laži v varnejši pristan resnice.

»Le igray,« ga Ana ne razume. »Bolje nogomet, kakor da bi posnemal očeta in hodil prepovedana pota. Oče...«

»Vem, vem... Zdaj mu nimava več kaj zameriti. V grobu je. Lahko bi lepše mislila nanj.«

Ana molči. Samo pri srcu čuti bolečino.

— Lahko bi lepše mislila nanj, — se odbijajo od prepada njenega spomina odmevi Tinetovih besed. Odbijajo se tudi potem, ko je Tine že pojedel in potem naglo odšel, ne da bi jo pogledal. Odbijajo od prepada, ki so že zdavnaj zazevali med njo in možem in ki jih niti moževa smrt ni mogla premostiti ali zasuti s prstjo Martinove zapuščene gomile na pokopališču, da bi mogla lepše in pravičneje soditi o življenju, ki ga je morala živeti z možem vse do njegove prezgodnje smrti.

»Prezgodnje? Ha!«

Na Aninem iznučenem obrazu se pojavi staro sovraštvo in plane kakor roparski planinski orel prav na dno prepada njenih spominov. Plane besno, da bi hotel pobegniti odmevom Tinetovih besed. Pa jim ne more ubežati.

»Lepše mislila? A kako? Uničil mi je življenje! Uničil!« krične, kakor je kričala še na umirajočega moža, ki ga s prav takim sovraštvom kakor takrat gleda na dnu svojega spomina.

— Uničil! Uničil! Uničil!

Ja, tako je kričala in z nekakšnim divjim zadoščenjem opazovala bližajoči se Martinov konec.

— Ana, zakaj me tako satansko sovražiš?

O, še vidi tiste otožno vprašujoče in za kapljo utehe moledujoče moževe oči, njegov blede, že s smrtjo zbotan obraz, spokojen, miren, na veke spravljen s svojo usodo in morda prav zaradi tega

SIVO MESTO

do dražljivosti mučeniško lep, kakor obraz umirajočega Kristusa na svetih podobah.

Tak blaženi mučeniški sij sije s tistih svetih podob in prav tak sij je počival tik pred Martinovim koncem tudi na Martinovem obrazu, kakor da njegova smrt ni smrt, marveč poveličanje.

To jo je še bolj dražilo k sovraštvu.

— Ana, zakaj me sovražiš?

— Ho, še vprašuješ? — se je zarežala na njegovo vprašanje in hotela z zlobnim posmehom ugasniti tisti kristusovski sij, povelečujoč osovražen obraz. Osovraženi ne samo zato, ker jo je Martin s svojim prepovedanim delovanjem spravil v bedo in revščino, marveč predvsem zato, ker je davno nekoč zaradi Martina zavrnila Jožeta; kasneje pa prav pri Jožetu, ko se je zatekla k njemu po ljubezensko uteho, toplino in razumevanje, doživela uničujoče ponižanje, s katerim jo je žalil Jože, potem ko se jo je naveličal in mu ni bilo več do tega, da bi preganjanemu in zaprtemu Martinu še natikala roge.

— Sama si kriva. Vzela si Martina, jaz drugo! Oba sva poročena in obsojena, da nosiva vsak svoje breme, — jo je Jože zapodil s porogom. Pa za ta porog ni krivila porogljivca in zapeljivca, marveč Martina.

Martin jo je v mladih letih prevzel Jožetu! To si je naveličal in mu ni bilo več do tega, da bi preganjanemu in zaprtemu Martinu še natikala roge.

— Sama si kriva. Vzela si Martina, jaz drugo! Oba sva poročena in obsojena, da nosiva vsak svoje breme, — jo je Jože zapodil s porogom. Pa za ta porog ni krivila porogljivca in zapeljivca, marveč Martina.

Martin jo je v mladih letih prevzel Jožetu! To si je naveličal in mu ni bilo več do tega, da bi preganjanemu in zaprtemu Martinu še natikala roge.

— Sama si kriva. Vzela si Martina, jaz drugo! Oba sva poročena in obsojena, da nosiva vsak svoje breme, — jo je Jože zapodil s porogom. Pa za ta porog ni krivila porogljivca in zapeljivca, marveč Martina.

Martin jo je v mladih letih prevzel Jožetu! To si je naveličal in mu ni bilo več do tega, da bi preganjanemu in zaprtemu Martinu še natikala roge.

— Sama si kriva. Vzela si Martina, jaz drugo! Oba sva poročena in obsojena, da nosiva vsak svoje breme, — jo je Jože zapodil s porogom. Pa za ta porog ni krivila porogljivca in zapeljivca, marveč Martina.

Martin jo je v mladih letih prevzel Jožetu! To si je naveličal in mu ni bilo več do tega, da bi preganjanemu in zaprtemu Martinu še natikala roge.

— Sama si kriva. Vzela si Martina, jaz drugo! Oba sva poročena in obsojena, da nosiva vsak svoje breme, — jo je Jože zapodil s porogom. Pa za ta porog ni krivila porogljivca in zapeljivca, marveč Martina.

Martin jo je v mladih letih prevzel Jožetu! To si je naveličal in mu ni bilo več do tega, da bi preganjanemu in zaprtemu Martinu še natikala roge.

— Sama si kriva. Vzela si Martina, jaz drugo! Oba sva poročena in obsojena, da nosiva vsak svoje breme, — jo je Jože zapodil s porogom. Pa za ta porog ni krivila porogljivca in zapeljivca, marveč Martina.

Martin jo je v mladih letih prevzel Jožetu! To si je naveličal in mu ni bilo več do tega, da bi preganjanemu in zaprtemu Martinu še natikala roge.

— Sama si kriva. Vzela si Martina, jaz drugo! Oba sva poročena in obsojena, da nosiva vsak svoje breme, — jo je Jože zapodil s porogom. Pa za ta porog ni krivila porogljivca in zapeljivca, marveč Martina.

Martin jo je v mladih letih prevzel Jožetu! To si je naveličal in mu ni bilo več do tega, da bi preganjanemu in zaprtemu Martinu še natikala roge.

— Sama si kriva. Vzela si Martina, jaz drugo! Oba sva poročena in obsojena, da nosiva vsak svoje breme, — jo je Jože zapodil s porogom. Pa za ta porog ni krivila porogljivca in zapeljivca, marveč Martina.

Martin jo je v mladih letih prevzel Jožetu! To si je naveličal in mu ni bilo več do tega, da bi preganjanemu in zaprtemu Martinu še natikala roge.

— Sama si kriva. Vzela si Martina, jaz drugo! Oba sva poročena in obsojena, da nosiva vsak svoje breme, — jo je Jože zapodil s porogom. Pa za ta porog ni krivila porogljivca in zapeljivca, marveč Martina.

Martin jo je v mladih letih prevzel Jožetu! To si je naveličal in mu ni bilo več do tega, da bi preganjanemu in zaprtemu Martinu še natikala roge.

— Sama si kriva. Vzela si Martina, jaz drugo! Oba sva poročena in obsojena, da nosiva vsak svoje breme, — jo je Jože zapodil s porogom. Pa za ta porog ni krivila porogljivca in zapeljivca, marveč Martina.

Martin jo je v mladih letih prevzel Jožetu! To si je naveličal in mu ni bilo več do tega, da bi preganjanemu in zaprtemu Martinu še natikala roge.

— Sama si kriva. Vzela si Martina, jaz drugo! Oba sva poročena in obsojena, da nosiva vsak svoje breme, — jo je Jože zapodil s porogom. Pa za ta porog ni krivila porogljivca in zapeljivca, marveč Martina.

je ganila sinova bolečina, da je tudi sama zajokala.

— Ne jočita, — jo je tedaj hvaležno pogledal Martin, misleč, da se je omehčala in se skušal ljubeče nasmehnuti.

O ta nasmeh, ki ga ni prenesla! Nasmeh, ki bi ga najraje razbila s pestjo na moževem obrazu. Roka se ji je že krčila v pest, da bi udarila in udarjala. Pa jo je nekaj še ob pravem času ustavilo. Misel je bila, samo preblisk misli ob pogledu na Tinetovo bolečino, izražajočo s presunljivim jokom globoko sinovsko ljubezen do umirajočega.

Da, samo ta sinova ljubezen jo je ustavila, ker se je zbala za sinovo ljubezen do sebe. Za sinovo ljubezen, ki bi jo prav gotovo izgubila, ko bi udarila umirajočega Martina in s pestjo zadušila njegove zadnje besede.

— Bodi pošten in priden! Spoštuj mamó! Imej jo rad...

»In rad me ima,« se Anina misel dvigne za hip iz prepada spominov, a se takoj nato zopet pogreze vanj, ko na železniškem nasipu zagleda orožniško patroljo.

Bajoneta se svetlikata v pomladnem soncu kakor zrcalo. Nenadoma jo zaskelita v očeh z vrsto odbitih sonc, ki se gnetejo na bajonetni zrcalovini in se tro med seboj.

»Zandarja!« se Ana popolnoma nagonsko kakor v moževih časih zdrzne in bliskovito, kolikor pač more seže po Tinetovi delovni obleki in jo naglo pretipa, če ni morda v kakem žepu kak prepovedani papir. »Neumnost,« se zave. Tine ni Martin. Ne spušta se v prepovedane stvari. Zato se mu ni treba bati žandarjev.

Tako si govori Ana, a nenadoma otrpne, ko potegne iz žepa Tinetove šihne obleke drobno kajizico, droben zvežčič, potiskan s še bolj drobnimi črkami.

»To je,« se ji stemni pred očmi kakor včasih, kadar je našla v moževih žepih kako prepovedano stvar tik, preden so v kočó vstopili žandarji, in jo prav tako naglo kakor včasih hoče vreči v žerjavico, ki še tli na ognjišču.

Toda papir se ne vname.

En sam listič tli.

Zandarja pa prihajata po nasipu.

»Tine? Tudi on?« strmi Ana z grozo v tleči papir.

Ni ji treba prebirati drobnih potiskanih lističev. Pozna take stvari.

»Tudi njega si okužil z nesrečo!« krične možu v prepad spominov. »A ga ne boš! Ne boš!«

Ana skuša razpihati žerjavico.

Talé zvežčič je prva nevarnost, ki preti Tinetu in ki jo mora uničiti, še preden bosta žandarja udarila po durih s puškinim kopitom.

Pred žandarjema mora, mora obvarovati sina! Ana razpihuje žerjavico.

Pa je ne more.

Samo dim se spreminja v nože, ki se ji režejo v pljuča. Duši jo kašelj.

Zandarja, tako misli Ana, pa bosta zdaj zdaj tu.

Mar ne sliši že pred durmi žandarskih korakov?

»Ja, koraki...«

Ano oblije led, žerjavice pa ne more razpihati v plamen.

»O pač!« zakašlja v žerjavko, a jo pri tem udari boleč blisk, kakor da bi se pripravilo nebo in zdrsnilo v prepad teme.

Samo ta blisk in potem brezdanji prepad teme!

Udarca ob poslednje dno Ana ne čuti več.

Brošurica na ognjišču pa tli in tli, dokler se ne spremeni v plamenček, nič večji kakor plamenček sveče, kakršne prižigajo umirajočim...

Ane ni več.

Pa tudi žandarjev ni več. Odpatruljirala sta po nasipu...

2

»Kakšen čudovit dan! Kakšno sonce!... In on, on...«

Gospa Waldnerjeva opazuje polnagega Tineta, zadnje dneve že porjavelega od sonca, ki sije močno kakor ob koncu maja, čeprav se april še ni iztek. Opazuje ga skozi mrežasto čipkasto zaveso in drhti od poželenja.

»Kakšen fant! Prav tak kakor Vali,« pije s strastnim pogledom Tinetovo postavo.

Preusmeritev in prekvalifikacija sodelavcev

(Nadaljevanje s 5. str.)

Jože ZUPANČIČ, zaposlen 25 let v Železarni, vseskozi na lahkih progah. Pri prekvalifikaciji je nazadoval za eno skupino, vendar po 97. členu pravilnika o delovnih razmerjih obdrži prejšnjo tarifno postavko. — Prekvalifikacija sem vzel zelo resno, čeprav sem bil 17 let vodilni valjavec na lahkih progah. V začetku bodo prav gotovo tudi težave in potrebna bo določena doba, da se vpelje v drugo življenje in drug tehnološki proces, potem pa se bomo tudi mi enakovredno vključili v proizvodnjo.

Zdravniški pregledi so zelo pametna stvar in morali bi biti vsaki dve leti. Le pregledni kriteriji se mi zdijo zelo strogi, glede na to, da smo delali v težkem obratu in je naša delovna sposobnost zmanjšana. Vsekakor pa sem na pregledu zvedel za nekatere zdravstvene težave, o katerih se mi prej še sa njalo ni.

Ukinitev lahkih prog se mi zdi razumljiva glede na zastarelost in majhno zmogljivost, vendar pa bi po mojem mnenju morali že prej več vlagati v rekonstrukcijo, seveda pa je sedaj prepozno.

Leopold PRISTOV, v Železarni zaposlen 18 let, vseskozi na lahkih progah. Pri prekvalifikaciji je napredoval za eno skupino. — V sedanjem obratu nas je seveda najbolj zanimala tehnologija, oziroma naprave, ki so bistveno drugačne kot v stari valjarni. Tu bomo morali več delati z glavo in bomo fizično neprimerno manj obremenjeni kakor na lahkih progah.

Doslej vključevanje poteka v redu in mislim, da bomo v času, ki ga imamo na voljo za prekvalifikacijo, lahko osvojili tisto, kar nam je potrebno za normalno vključitev v proizvodnjo. Seveda ni bilo lahko se ločiti od kolektiva, s katerim smo delali toliko let skupaj, vendar pa bo tudi tu naša izmena ostala skupaj kot četrta izmena. Zdravniški pregled se mi zdi zelo pametna stvar.

Jože URH, zaposlen v Železarni 13 let, vseskozi na

lahkih progah. Pri prekvalifikaciji je napredoval za eno skupino. — S premostitvijo sem kar zadovoljen. V starem obratu so naprave preživele in kljub težkemu delu nismo mogli prispevati k prizadevanjem celotnega kolektiva toliko, kolikor bomo lahko v novi valjarni žice v neprimer- no boljših delovnih pogojih. Sedaj smo začetniki in se šele uvajamo, vendar kdor se je prijel z veseljem dela, bo premagal tudi te začetne težave in se sčasoma enakovredno vključil v proizvodnjo.

Zdravniški pregledi so dobra stvar in bi morali biti večkrat in ne samo ob takih prilikah. Kolektiv v valjarni žice nas je prijazno sprejel in nam z veseljem razlagajo proizvodni proces oziroma tehnologijo. Mislim, da se bomo v predvidenem času lahko vključili v redni proizvodni proces.

Predlog osnovnih načel in postopkov za preusmeritev oz. prekvalifikacijo delavcev

V skladu s sprejeto kadrovsko politiko, obravnavano in potrjeno na seji delavskega sveta, dne 27. 2. 1970 predlagamo, da za prekvalifikacijo in preusmeritve kadrov vseh kategorij sprejmemo sledeči kriteriji:

1. Preusmeritev oz. prekvalifikacija vseh kategorij temelji na spoštovanju in uveljavitvi načela preusmeritve delavcev na ustrezna, praviloma enakovredna delovna mesta, upoštevajoč strokovne, psihofizične in statusne zahteve dosedanjega in novega delovnega mesta.

2. Preusmeritev delavcev je stvar celotne delovne skupnosti, zato se morajo vsa pisana in nenapisana pravila napredovanja znotraj obratov in služb podrediti enotnim kriterijem premeščanja in napredovanja, ki veljajo za celotno delovno skupnost.

3. Upoštevajoč pravilo, da

vsakdo zasede enakovredno drugo delovno mesto z enakimi možnostmi napredovanja — kot enakovreden član novega obrata, se je treba pri premeščanju posluževati člena 97 pravilnika o delovnih razmerjih le v izjemnih — objektivnih utemeljenih primerih.

4. Pri preusmeritvi oz. prekvalifikaciji kadrov se morajo upoštevati sledeči osnovni kriteriji:

— ocena dejanske strokovne in delovne usposobljenosti posameznika (merilo: izobrazba in delovna ocena)

— psihofizične sposobnosti posameznika (merilo: zdravniški pregled in psihološki rezultati)

— interes posameznika za dejavnost, ki se usklaja z osebnimi sposobnostmi in potrebami prekvalifikacije (merilo: razgovor z delavci — anketa)

— pripadnost kolektivu (merilo: delovni staž v Železarni)

— odnos do dela in delovna disciplina (merilo: delovna ocena, izostanki, zamujanje v letih 1968, 1969 in 1970)

5. Pri zagotovitvi ustrezne preusmeritve dobrih strokovnih delavcev se poslužiti načela strokovne selektivnosti, ki zahteva, da se preusmerijo strokovno, manj zadovoljivi ali nezadovoljivi delavci ostalih obratov na manj zahtevna delovna mesta (merila: delovna in strokovna ocena, norma, izostanki itd.).

6. Za vse preusmeritve oz. prekvalifikacije se morajo predhodno izdelati programi za prekvalifikacijo. Maksimalni rok za prekvalifikacijo je 6 mesecev. V času prekvalifikacije uvedi metodo spremljanja in končnega preizkusa usposobljenosti. Delavce, ki preizkusa uspešno ne opravijo, se razporedi na manj zahtevna delovna mesta.

7. Delavce, ki v času priučevanja na novem delovnem

mestu ne kažejo interesa za prekvalifikacijo ali so celo nedisciplinirani, se obravnava kot delavce začetnike (ne glede na stvaž) oziroma se proti njim uvede disciplinski postopek.

8. Za čas prekvalifikacije — določene po programu, prejemajo delavci OD po kategoriji predhodnega stalnega delovnega mesta in gibljivi del povprečja železarne. OD se za čas prekvalifikacije črpa iz sredstev železarne.

9. Za vse delavce ki se preusmerjajo, je potrebno izvesti sledeče postopke:

— obvezni preventivni zdravniški pregled in psihološko testiranje

— izdelava delovnih ocen

— seznanitev z možnostmi prekvalifikacij oz. o prostih delovnih mestih Železarne

10. Predlog preusmeritev izvede strokovna komisija v sestavi: vodja oddelka za kadre, zdravnik, psiholog, obratovodja ki kader daje in obratovodja, ki kader sprejema.

Predlog spremembe čl. 79 pravilnika o delovnih razmerjih

Večja preusmeritev proizvodne dejavnosti zahteva tudi, da preusmerimo oziroma prekvalificiramo večje število delavcev vseh kategorij.

Kljub sprejetemu osnovnemu načelu, da praviloma delavca preusmerimo oziroma prekvalificiramo na ustrezno delovno mesto, ki naj bi bilo po pomembnosti in osebnem dohodku enakovredno, bodo nastopili primeri, ko tega ne moremo zagotoviti. (Omejene psihofizične sposobnosti ali neustrezna delovna mesta itd.)

Iz grobe analize delavcev, katere bomo preusmerili na druga dela je razvidno, da je v obratih valjarne profilov in valjarne 1300 nad 45% zaposlenih, ki imajo nad 20 let delovnega staža v Železarni (okrog 40% je s stažem nad 20 do 30 let, zelo malo nad 30 let). Zaradi take strukture zaposlenih dobrih in stalnih delavcev smatramo za potrebno, da sedaj veljavni 97. člen pravilnika o delovnih delno spremenimo.

Sedanji člen 97. zagotavlja, da delavci, ki imajo več kot 30 let delovne dobe (delavke več kot 25 let — skupne — ne glede kje) oziroma so stari več kot 50 let (delavke 45 let) zadržijo svojo obračunsko postavko, kadar se odpravi delovno mesto ali trajno zmanjša obseg proizvodnje in se zaradi tega premeščajo na nižja delovna mesta, kjer je obračunska postavka nižja.

Ker navedeno določilo zadržuje možnosti reševanja pri preusmerjanju večjih skupin predlagamo, da se člen 97 pravilnika o delovnih razmerjih delno spremeni in se glasi:

»Kadar se premešča član delovne skupnosti Železarne, ki ima več kot 20 let delovne dobe v Železarni oziroma da je star več kot 50 let (delav-

ke 45 let) na delovno mesto z manjšim osebnim dohodkom, zaradi odprave delovnega mesta, ki ga je narekovala objektivna potreba ali zaradi trajnejšega zmanjšanja obsega dela ali poslovanja ali zaradi preusmeritve proizvodne dejavnosti ima pravico, da prejema osebni dohodek na osnovi obračunske postavke (kategorije), ki jo je imel na dotedanjem stalnem delovnem mestu pred premeščitvijo, če je ta višja od obračunske postavke delovnega mesta na katerega se premešča.

Navedeno določilo velja samo za objektivno utemeljene primere, ko ustrezne preusmeritve oziroma prekvalifikacije ni mogoče izvesti.

Spremembo člena 97 utemeljujemo:

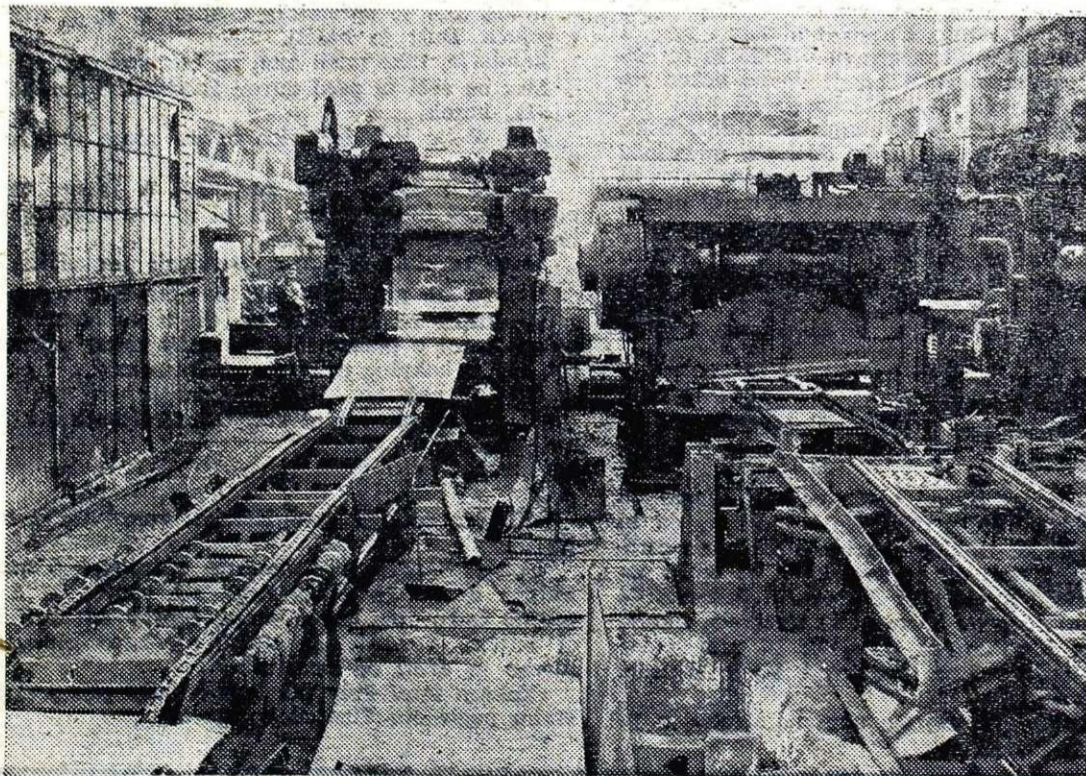
1. Da je 40% zaposlenih delavcev valjarni profilov in valjarne 1300 v taki starostni dobi in po stažu v Železarni, da jih dosedanje določilo člena 97 ne rešuje.

2. Predlog spremembe delovne dobe iz 30 let na 20 let daje prednost le delavcem, ki so v Železarni zaposleni 20 in več let. Dosedanje določilo tega ne precizira in upošteva 30 let skupne delovne dobe, ne glede v katerem podjetju.

3. S spremembo želimo zagotoviti doseženi delovni status delavcem, ki so se v Železarni zaposlili prva leta po osvoboditvi kot relativno mladi delavci in svojo privrženost kolektivu kažejo poleg prizadevnosti na delu tudi s svojo stalnostjo.

Op.: Predlog je izdelan po sklepu in naročilu odbora za kadre. Posredovan je bil odboru za nagajevanje in TO sindikata, da zavzameta svoja stališča.

Op. ur.: Oba predloga bo danes obravnaval DSZ in jih dokončno potrdil.

Valjarna tanke pločevine

Pevski zbor Jesenice v letošnjem letu

V zadnjem času je zanimanje za zborovsko petje ponovno v porastu. Poročali smo že, da se z zborovskim petjem v naši občini ukvarja oziroma sodeluje v zborih okrog 500 mladih in odraslih ljudi. Zato je razumljivo, da ni vseeno, kakšne so sestavljene programi za posamezne prireditve ali celovečerne koncerte, ki jih občasno prirejajo pevski zbori. O tem so obširneje razpravljali pretekli mesec na seji odbora pevskega zbora Jesenice. Iz uvodne besede prof. Milka Škoberneta povzemamo nekaj misli.

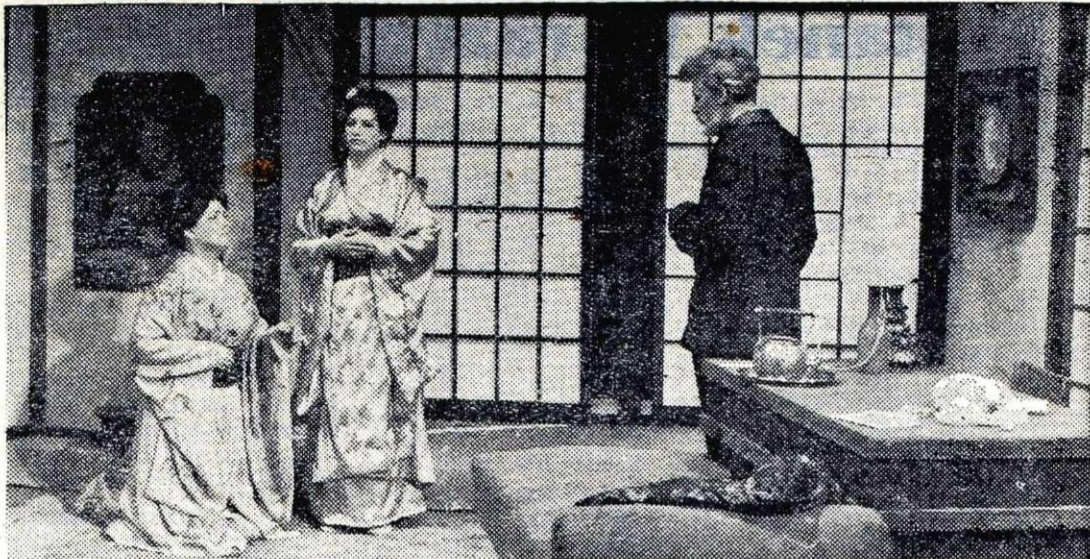
Napredek je možen le ob dobrem in načrtnem delu ter sodelovanju vseh pevcev. Pri oblikovanju programa so precejšnje težave, saj je treba skrbeti za to, da bi se čim bolj približali željam našega glasbenega občinstva. Ta naloga je toliko težja, ker so želje in okusi dokaj različni, temu ustrezno tudi zahteve. Prav na Jesenicah in Javorniku imamo veliko takih mnenj, da je treba ob vsaki priliki programirati tudi delavsko in borbeno pesem, čeprav gre za celovečerni koncert pevskega zbora. Drugi spet menijo, da je nepogrešljiva naša narodna pesem, oziroma da gre razmerje med narodno in umetno pesmijo na koncertih vse preveč v škodo narodne. Slišati je celo tako mnenje, da je naša narodna pesem že več ali manj izrinjena z naših koncertnih programov. Po drugi strani je spet res, da pevski zbor kvaliteto pokaže prav ob izvajanju umetnih pesmi oziroma pesmi iz različnejših obdobij, od renesanse do sodobne pesmi.

Naloga je zelo zahtevna in obsežna. Z izrednim poslu-

hom do načrtnega dela jo bo mogoče vsaj delno, če že ne v celoti izpeljati v daljšem obdobju. Z dobro pripravljenimi koncertnimi programi in programi na slavnostnih akademijah in drugih prireditvah bomo vse bližje našemu cilju. Željam in okusu številnih poslušalcev v naših koncertnih dvoranah se bomo približali s prirejanjem stilnih koncertov, vendar pa bomo za izvedbo takih koncertov potrebovali dalj časa za pripravo.

S tako programsko usmeritvijo bo pevski zbor Jesenice nadaljeval z delom. V tem smislu bodo sestavljeni tudi programi za občinsko revijo pevskih zborov v maju, ki jo organizira ZKPO občine Jesenice, koncerti v Kropi in Trbovljah ter na mednarodnem tekmovanju v Gorici in reviji pevskih zborov Slovenije, ki bo oktobra v Mariboru. Seveda je treba upoštevati tudi to, da bodo na omenjenih tekmovanjih programi dopolnjeni z obveznimi pesmimi, ki jih predpiše organizator tekmovanja.

Z današnjim zapisom bi radi odgovorili tudi vsem tistim, ki so zelo živahno komentirali sestavo in izvedbo programa na nedavnem koncertu. Njihovih pripomb smo bili veseli in računamo na tako aktivno sodelovanje tudi v prihodnje. Za konec samo še to. Potrudili se bomo, da na naših koncertih in drugih prireditvah v prihodnje ne bodo izostale pesmi, ki so jih morda posamezniki na nedavnem koncertu na Javorniku pogrešali. To bo možno le, če bomo dosledno upoštevali stališča, ki so bila sprejeta na seji odbora pevskega zbora Jesenice v prejšnjem mesecu.

Na predvečer dneva OF, so se jeseniški gledališčniki z uspehom predstavili z dramskim delom V. Rabadana OGNJENI VIHAR

Srečanje z dr. Franjo

DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice je v soboto, 25. aprila povabila v Delavski dom dr. Franjo Bojce-Bidovec, znano partizansko zdravnico, ki je od januarja 1944 dalje vodila partizansko bolnišnico Franjo v grapi Pasice zraven Novakov pri Cerknem. Dr. Franja je najprej prisostvovala otvoritvi razstave, ki sta jo v počastitev 100-letnice rojstva Vladimirja Iljiča-Lenina pripravila jeseniška Svoboda in Filatelistično društvo Jesenice.

Po otvoritvi so se v čitalnici Delavskega doma poleg gostje dr. Franje zbrali še predstavniki družbenega, političnega in javnega življenja Jesenic. Predsednik DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice Joža Varl je ob tej priliki izročil dr. Franji umetniško sliko bolnišnice Franje z njenim portretom, ki jo je zdravnici poklonil velik prijatelj jeseniških Svobodašev, italijanski slikar

iz Čedadada g. Luigi Bront. Zal se slikar zaradi obolenosti srečanja ni mogel udeležiti. Slikarja Bronta je pred leti obisk v bolnišnici Franja tako impresioniral, da je naslikal bolnišnico v grapi Pasice in v sliko vključil tudi portret dr. Franje, ki je kot 26-letna zdravnica tako uspešno vodila bolnico od januarja 1944 do osvoboditve.

Zelo skromna in preprosta

zdravnica dr. Franja je več kakor eno uro pripovedovala spomine iz tega mračnega obdobja naše zgodovine. Kako je nastajala bolnišnica, kako so se borili za življenje ranjenih borcev v grapi, okrog in okrog obkoljeni od okupatorja, o enotnosti in kolektivnem delu osebja bolnišnice, o izredni volji do zmage, o izredni trdoživosti naših ljudi, o žaru, volji in vztrajnosti, s čemer so premagovali težave itd. Beseda je tekla tudi o današnji mladini in o sedanjih prizadevanjih za lepše in boljše življenje naših delovnih ljudi. Čas je mnogo prehitro mineval, vendar bo srečanje z dr. Franjo vsem prisotnim ostalo v trajnem spominu.

Posvojen otrok

Skoraj vsak dan preberemo v časnikih ali revijah, da sta kakšna zakonca posvojila tujega otroka. Takšni ljudje običajno nimajo svojih lastnih otrok; potrpežljivo hodijo po uradih in nabirajo vsa potrebna navodila in potrdila ter hodijo na razne zdravniške preglede, da bi dobili pravico do tujega otroka. Včasih potujejo na drug konec države, da bi iz doma za otroke brez staršev dobili tisto, po čemer že dolgo hrepenijo.

Posvojiti tujega otroka pomeni spremeniti dotedanje svoje in njegovo življenje ter skrbeti za njegovo bodočnost. To je težko, hkrati pa je to čudovita odgovornost. O njej govori v daljšem sestavku znana švicarska psihologinja in strokovnjakinja za socialna vprašanja, ki je tudi sama posvojila tujega otroka:

»Da bi posvojil otroka, mora človek to željo občutiti kot nujnost, ker takšen otrok prihaja v hišo, da bi nadomestil tistega, ki se ni mogel roditi. Otroka ne smemo posvojiti zavoljo sumljivih namenov; da bi se zakonca zavoljo tega bolje zblížala, da bi si zagotovila pomoč za stare dni in podobno. Starši se morajo veseliti samo radosti, ki

jo bo vnesel v njuno hišo otrok, ki sta ga razglasila za svojega.«

Otroka si morata želeli oba zakonca; za uspešno posvojitve je to pglavitni vzrok. Sicer bi posvojitev tujega otroka vnesla v družino še večje prepire in nezadovoljstvo. Za posvojitve se morata odločiti neodvisno od slehernega vpliva od drugod in po daljši zreli presoji in premisleku.

Za posvojitve ni treba vzeti prvega otroka, ki nam ga ponudijo; bolje je, če iščemo še naprej otroka, do katerega bomo čutili kar največje nagnjenje.

Mnogokrat nastane tudi vprašanje, v kateri starosti je najbolj primerno otroka posvojiti. Nedvomno je izbira lažja, če je otrok starejši. Ni pa treba obupati, če nas račarja prvi vtis; ne pozabimo, da vpliva na razvoj otroka tudi okolje, v katerem je do tlej živel. Zgodi se, da postane otrok, za katerega so bili v domu za otroke prepričani, da je zaostal, zelo bister, ko občuti toplino novega doma in ljubezen, ki mu jo dajejo v njem.

Povsem naravno je, da posvojenega otroka sprva zasipamo s pretirano ljubeznijo.

A ko se otrok navadi na novo okolje, je treba biti do njega včasih tudi nepopustljiv. Kot slehernemu otroku je tudi posvojenemu potrebna disciplina, resna vzgoja, pomoč in red. Delo z njim bo morda sprva nekoliko težje, ker je, preden je prišel v družino, ki ga je posvojila, preživljal mesece ali leta v različnih domovih in ob različnih vzgojiteljih.

Posvojenemu otroku je treba pustiti čas, da se navadi na novo življenje, obdati ga je treba z razumno ljubeznijo, za povračilo pa niti pričakovati niti terjati ničesar od njega.

Strokovnjaki pravijo, da je prav, če posvojenemu otroku, ko ima tširi leta, povemo, da smo ga pripeljali od drugod in da dejansko ni naš. Hkrati mu je treba pojasniti, da ima prednost pred drugimi otroki, ker je bil izbran med mnogimi, ki so nam bili na voljo.

Ne jezite se, če bo otrok kdaj omenjal svoje prave starše, če še žive, in morda tudi tožil za njimi. Otrok naj govori svobodno o vsem, kar ga teži. In na koncu še to: če le imate priložnost, posvojite takoj dva otroka namesto enega.

Predstavo OGNJENI VIHAR (na sliki prizor iz predstave), je spremljal tudi avtor V. Rabadan

Nastanek in razvoj »Cokle«

V začetku ruske oktobrske socialistične revolucije so mnogi iz različnih razlogov pobegnili iz Rusije v druge države. Med njimi je bil tudi človek, kateremu lahko pripisujemo priznanje za nastanek in razvoj »Cokle«. To je bil Aleksej Ivaščenko.

Aleksej Ivaščenko je bil človek dobrega srca. Zelo rad je imel živali, pomagal je sirotam in bil je dober matematik.

Po prvi svetovni vojni je prišel na Dobravo. Bil je brez denarja in zato si je izprosil stanovanje v čebelnjaku pri Sodju. Misli so mu noč in dan rojile po glavi.

»Kako priti do denarja? Aha, delal bom cokle,« si je domislil.

Prve cokle so bile izdelane v hlevu. Ker ni imel denarja za orodje, je vse to izdelal sam. Kmetje so kmalu kupili cokle, saj so bili zelo veseli, da se je v vasi pojavil človek, ki bo izdeloval cokle, kajti cokle so rabili za v hlev in druga poljska opravila. Nič več ni mogel zadovoljiti vseh kupecev, kajti delo je bilo težavno in naporno.

Kasneje je dobil stanovanje pri Staretu. Tu si je kupil prva stroja: rašplo in žago. Vsak mesec je odplačeval stroja, kajti kupil ju je na kredit. Njegova obrt se je iz dneva v dan večala. Njegovi izdelki so bili vedno boljši. Sedaj je že imel denar za vsakodnevno uporabo.

Kasneje je dobil prve delavce, kateri so mu vestno pomagali opravljati obrt. Prvi delavci so bili: Jože Fliser, Pavel Bandarenko in Franc Valentinčič. Ker je bilo pri Staretu premalo prostora, je svojo obrt preselil k Valentu.

Tu je dobil še druge delavce, kateri so mu pomagali po svoji službi.

V Evropi je izbruhnila druga svetovna vojna. Aleksej je preselil obrt k Jermanu. Ko pa je postajalo vedno bolj nevarno, se je preselil v Vintgarsko restavracijo.

Tu je živel v stalnem strahu pred Nemci. Kajti partizani so imeli z njim in s terenci tod izpostavljene svoje zveze. Partizanom je pomagal v hrani in drugem materialu.

Po končani vojni se je njegova obrt vedno bolj širila. Prihajali so novi delavci. Pričeli so izdelovati tudi druga zaščitna sredstva. Leta 1946 je krajevna skupnost Blejska Dobrava zahtevala, da se ustanovi samostojni obrt »Cokla«.

Aleksej je bil v začetku zaposlen kot šef, kasneje pa so ga tisti, katerim je dal delo, onemogočili in odstranili. Vedeli so, da na njegovi zasnovi lahko zraste velik obrat, kjer bodo lahko zaposlili veliko delovne sile.

Ljudje na Dobravi so ga zsovražili in moral se je umakniti v Bosno. Umrl je 11. 12. 1963 in še sedaj se ga spominjam, kako je s potrjim obrazom in žalostjo gledal na moderni obrat, ki je zrastel po njegovi zamisli in delu.

Ali je to lepo, da smo pozabili človeka, kateri je ustanovil podjetje »Coklo«? Zakaj se ga nihče ne upa imenovati s pravim imenom, mar se sramujejo sami sebe, ker so mu storili veliko krivico.

Matjaž Stare

Višje cene mesa

V četrtek dopoldan je bila seja sveta za gospodarstvo pri skupščini občine Jesenice, na kateri so razpravljali o zahtevi za višje maloprodajne cene mesa v naši občini. Zahtevo so poslali Mesarsko podjetje in pa podjetja, ki prodajajo meso v naši občini, zahteva pa je pogojena predvsem s pomanjkanjem živine na jugoslovanskem trgu. Da ne bi ostali v naši občini celo brez mesa, so se člani sveta hočeš nočeš morali strinjati z višjimi cenami, saj po drugi strani ne morejo dopustiti, da bi mesarsko podjetje Jesenice poslovalo z izgubo. Višje cene so morali potrditi tudi v ostalih republikah, v številnih obci-

nah Slovenije, pa tudi že na Gorenjskem, na seji pa so poskušali uskladiti cene predvsem s sosednjo radovljiško občino.

Tako se bodo cene teletine in mlade govedine zvišale za okroglo 40 %, govedine za približno 18 %, govedine druge vrste pa za 14 %. Nove cene za teletino in mlado govedino bodo veljale takoj, za ostalo govedino pa šele po 3. maju.

Sicer pa to ni edina podražitev v teh dneh, čeprav bo občane najbolj prizadela. Zaradi spremenjenega zveznega davka so se podražile cigarete, alkohol, kozmetični in parfumerijski izdelki, kurilno olje in še nekateri drugi predmeti.

Začetek praznovanja

V soboto 25. aprila so s krajšo svečanostjo odkrili na stavbi komunalnega servisa — Cesta železarjev 5, obeležje v spomin na pred 50. leti ustanovljeno krajevno politično organizacijo Socialistično delavsko stranko Jugoslavije — komunistov. Odkritje sodi v okvir proslav ob dnevu OF, stoletnice rojstva Vladimirja Iljiča-Lenina, prvega maja — praznika dela in 25-letnice osvoboditve. O takratnem političnem delovanju na Jesenicah je govoril sekretar občinskega komiteja ZKS Pavle Lotrič, obeležje pa je odkrila sestra jesenjskih revolucionarjev Stražišarjev, Malka Stražišar. V kulturnem programu so sodelovali recitatorji dramskega krožka jesenjske gimnazije in pihalni orkester Jeseniških železarjev. Žal je odkritju prisostvovalo le manjše število predstavnikov družbeno-političnega življenja občine in nekaj razredov šolske mladine.

Zmaga velike oktobrske revolucije v Rusiji je močno odjeknila tudi v naprednem delavskem gibanju na svetu. Tako je bila aprila 1919 v Jugoslaviji ustanovljena Socialistična delavska stranka Jugoslavije — komunistov, ju-

nija 1952 pa so levičarji Socialistične delavske stranke Jugoslavije — komunistov na shodu v stavbi današnjega komunalnega servisa, tudi na Jesenicah ustanovili krajevno politično organizacijo Socialistične delavske stranke Jugoslavije — komunistov. Podobni shodi so bili tudi na Javorniku in v Mojstrani, kar pomeni tudi začetek organiziranega komunističnega gibanja na Jesenicah.

Odkritju spominske plošče je sledila v mali dvorani Delavskega doma otvoritev razstave v počastitev 100-letnice rojstva Vladimirja Iljiča-Lenina. Razstavo sta pripravila DPD Svoboda Tone Cufar in Filatelistično društvo Jesenice. Poleg imenitnih serij znamk, med katerimi so tudi serije Lenina in spominske ovojnice s sovjetskimi kozmonavti, se predstavljajo s svojimi najnovejšimi slikami tudi nekateri slikarji, člani jesenjskega DOLIK-a.

Obe prireditvi sta lep prispevek k praznovanju letošnjih jubilejev, oziroma dneva OF in praznika dela. Razstava bo, razen 1. maja, odprta do vključno 6. maja, vsak dan od 9. do 12. in od 14. do 19. ure.

Spoštovano uredništvo!

Dovolite mi, da vas najprej toplo pozdravim in se vam lepo zahvalim za redno pošiljanje železarja. Čeprav nisem daleč od doma, mi železar pomeni hitimno vez z Jesenicami, železarno, z ljudmi, med katerimi sem poprej živel.

Dovolite mi, da ob prazniku delovnih ljudi 1. maju, zaželim obilo sreče in delovnih uspehov vsem našim železarjem v združenem podjetju Slovenske železarne in nasploh vsem delovnim ljudem.

Janko Močnik
V. P. 6550/6
Ljubljana

Slavko Tarman

Inž. Herman Potočnik oče vesoljske baze in umetnega satelita

»Ali je slovenski znanstvenik Herman Potočnik, ki je s knjigo »Das Problems der Befahrung dem Weltraums«, originalno razpravo o gradnji vesoljske postaje v krožnici okrog Zemlje, zares oče umetnega satelita v določeni točki nad Zemljo? Ali je

NASA s svojimi sodelavci v laboratoriju Marchall Space Flight Centra v Huntsvillu uporabljala med realizacijo programa »Syncom« tudi načrte Hermana Potočnika, ki je že leta 1928, tik pred svojo smrtjo na Dunaju predvidel, da bo takšen umetni sa-

telit letel po krožnici 35.900 kilometrov nad Zemljo. Izredna vloga slovenskega inženirja Hermana Potočnika v zgodovinskem razvoju teorije, funkcionalnega oblikovanja in dokončnega uresničevanja pomembnega programa vesoljskih postaj v krožnici okrog Zemlje — je ogromna. Mož, ki je že ob rojstvu moderne vesoljske znanosti izrazil svoje ideje v taki obliki, da jih še danes upoštevajo — je bil Slovenec. Mož, ki je v oblikovanju vesoljske postaje šel dlje od Ciolkovskega, Obertha in Roberta Hutchinsa Goddarda je bil Herman Potočnik, inženir raketne tehnike. Diplomirani inženir Slovenec Herman Potočnik, stotnik avstrijske cesarske armade se je izključno posvetil iznajditelstvu in načrtovanju vesoljskih vozil.

Ameriški telekomunikacijski satelit Syncom bo stal 35.700 kilometrov nad Zemljo, njegova hitrost bo enaka rotacij-

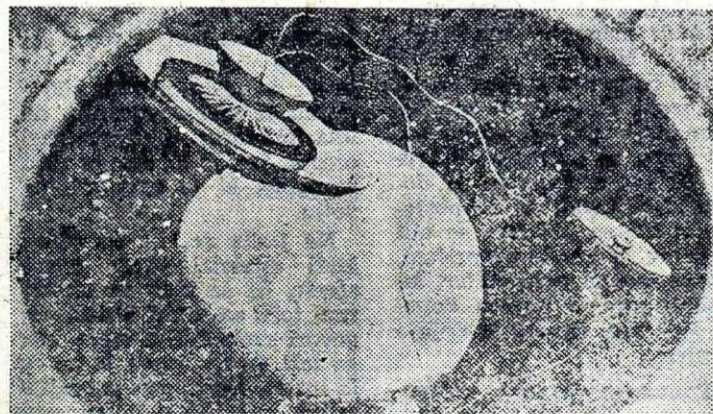
ski hitrosti Zemlje. Toda njegovo osnovno vodilno načelo kakor tudi oddaljenost od Zemlje in celo približno točko v vesolju je že leta 1928 izračunal stotnik avstrijske armade inženir Herman Potočnik. Njegova knjiga PROBLEMI VESOLJSKEGA POLETA, ki je izšla leta 1928, je pomembna prelomnica v vesoljski in raketni znanosti. Toda diplomirani inženir raketne tehnike Herman Potočnik ni doživel nadaljnega razvoja svoje teorije. Naslednje leto je umrl zaradi pljučne bolezni, star komaj 37 let.

Vsa vizija, ki temelji na bodočih pridobitvah, zlasti na tehničnem napredku, je na splošno videti pretirano optimistična, če pa postane resničnost, jo bo zgodovina ocenjevala za pretirano nazadnjaško. Vesoljski načrti inženirja Hermana Potočnika so v takšni luči seveda še presenetljivejši, saj je mnogo njegovih teoretskih zamisli v veljavi pri gradnji vesoljskih postaj in ladij še danes. Potočnikova knjiga pa je bila praznopravna učbenik osebno meni, dr. Ernestu Sthulingerju in ostalim graditeljem ve-

soljskih vozil v Marshall Space Flight Centru v Huntsvillu. Herman Potočnik spada nedvomno med vesoljske pionirje, ki so prispevali levji delež k realizaciji vesoljskega programa.

(Dr. Wernher von Braun: »World Astronautic's encyclopedy.« Larouse edition, Paris — 1966)

»Res je, da ta vesoljska postaja ni tako elegantna kot naša sovjetska, toda inž. Herman Potočnik je načrtoval svoje skice že leta 1929. Vsekakor je zanimivo, da so inž. Potočnikova načela ostala do danes skorajda nespremenjena. Vesoljska postaja inž. Potočnika je bila v tistem času nedvomno najidealnejša ladja vesoljske mornarice, saj je imela pravzaprav vse urejeno tako kot čezoceanske ladje tistega časa, ki so se potegovala za »modri trak« v tekmici čez Atlantik. Sobe z eno ali več posteljami, študijski prostori, laboratoriji in delavnice, temnice, kopalnice z mrzlo in toplo vodo, pralnice in dnevni prostori.

Vesoljska baza Hermana Potočnika, slovenskega inženirja

Prvomajske praznike bo mladina praznovala na Triglavu

Vreme se je ustalilo in umirilo, po gorah se spreha in bohoti bogata pomladanska sončna luč. Od vsepovsod odmevajo vriski zagorelih in razpoloženih visokogorskih alpskih smučarjev, ki rišejo mojstrske loke v snežno belino in v drznih spustih in smukih uživajo belo opojnost. Tako je na Pohorju in Golteh, na Korošici in Okrešlju. S prvim gorskim pomladanskim cvetjem se vračajo smučarji, ljubitelji in obiskovalci zasneženih gora z Vogla, Komne, doline sedmerih jezer in Velega polja.

Sedaj ko se tudi v gorah budi pomlad, ko toplo sonce naglo kopni umazane zaplate snega in ko v prisojeh

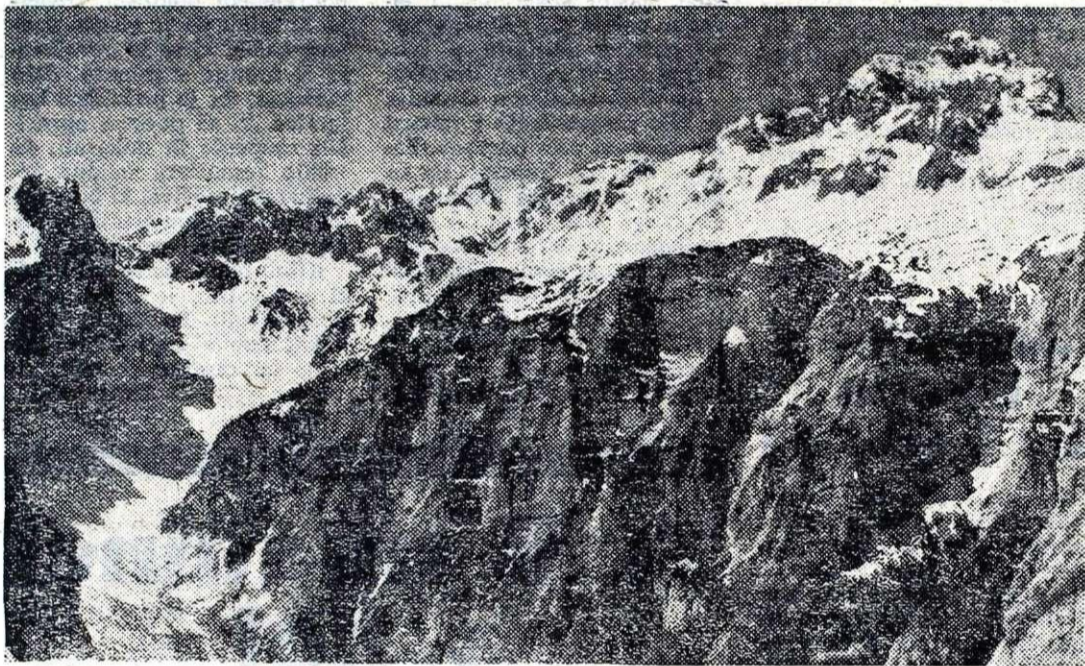
budi k novi rasti prve rože ledenke in ključavnice, je v gorah najlepše.

V prazničnih dneh 1. maja bo AO Jesenice pripravil vse potrebno za uspešen množičen vzpon na vrh zasneženega Triglava. Z razumevanjem matičnih PD iz Bohinjske Srednje vasi, Javornika in Ljubljana — matica, bodo vsaj za silo oskrbovane planinske postojanke v neposredni bližini Triglava, Aljažev dom v Vratih, Staničev dom pod Triglavom, Triglavski planinski dom, Kredarica, Vodnikov dom na Velem polju, koča pri sedmerih jezerih in druge.

Mladi planinci, plezalci in alpinisti, primerno opremljeni in kondicijsko priprav-

ljeni se bodo v samostojnih navezah na lastno odgovornost povzpeli na vrh Triglava, kjer bo v soboto, 2. maja slovesen start že 23. mladinske Titove triglavske štafete v počastitev 78. rojstnega dne maršala Tita in 25-letnice osvoboditve. To bo veliko slavlje, katerega se bodo udeležili številni mladi visokogorski alpski smučarji, plezalci in alpinisti iz vse Slovenije.

Pristop na triglavske postojanke, Staničev dom, Kredarico in Vodnikov dom je možen skozi vse tri triglavske doline (Vrata, Kot in Krmo), prav tako pa tudi iz Bohinja. Sam vzpon na zasneženi Triglav pa nujno zahteva dobro opremljene in izkušene ter premišljene gornike.

Del TRIGLAVSKEGA POGORJA iz Lipanskega vrha

Triglavski turni smuk

Planinska društva Javornik — Koroška Bela, Mojstrana in Martuljk organizirajo tudi letos tradicionalni triglavski turni smuk 9. in 10. maja. Proga triglavskega smuka bo potekala z grebena Rži v kontu pod Rjavino, prek Apnenice na Polje, prek melin pod Dražkimi vrhovi v dolino Krme.

Start z grebena Rži bo v nedeljo, 10. maja ob 8. uri zjutraj. Udeleženci smuka se lahko pripeljejo v petek, 8. maja popoldne do Kovinarske koče na Zasipski planini, kjer lahko prenočijo — vendar je omejena možnost prenočišč. Lahko pa se pripeljejo v soboto, 9. maja do Kovinarske koče do 5. ure zjutraj. Cesta bo takrat sigurno prevozna skozi dolino Radovne prav do Zasipske planine. Skupni odhod udeležencev smuka je v soboto, 9. maja ob 5. uri zjutraj od Kovinarske koče, od koder se doseže Staničev dom v 5–7 urah zložne hoje.

Smuka se lahko udeležijo člani vseh planinskih organizacij, ki imajo ustrezno znanje v visokogorskem smučanju. Vsak udeleženec smuča na lastno odgovornost.

Potrrebna oprema: topla obleka, smuči, snežna očala, rokavice, maže, po možnosti kože za smuči, hrana in pijača. Prenočuje se v Staničevem domu in depandansi, ki bo za ta čas tudi zasilno oskrbovana.

Vsak udeleženec smuka se prijavi s planinsko legitimacijo v soboto zvečer v Staničevem domu, kjer vplača prijavnji prispevek 3 N din.

Stari in novi udeleženci dobijo posebni žig v planinsko legitimacijo, novi pa še posebni bronasti znak, po trikratni udeležbi dobijo srebrnega, po petkratni pa zlatega. Za dežurno-reševalno službo in tehnično izvedbo so zadolženi alpinisti in reševalci iz Mojstrane.

Snega je v triglavskem pogorju toliko kot že dolga leta ne. Triglavski turni smuk od Staničevega doma v Krmo prek prekrasnih zasneženih terenov pa je brez dvoma najlepši v vseh Julijskih Alpah. Za vse udeležence bo smuk v sončnem lepem vremenu edinstveno, nepozabno doživetje, ki pride še bolj do izraza pri povratku v cvetočo dolino Krme. Iz navedenih razlogov računajo organizatorji še z večjo udeležbo kot v preteklih letih. Pridite, ne bo vam žal! Vedno znova se boste vračali v pravljici svet Zlatorogovega kraljestva.

Planinska društva
Javornik — Koroška Bela, Mojstrana
in Martuljk

Slovenski inženir z dunajsko diplomom inž. Potočnik se je tudi zavedal, kako bo lahko človeštvo izkoriščalo svoje prodiranje v vesolje tudi v vsakodnevem življenju.

(ALEKSEJ LEONOV, sovjetski kozmonavt)

»Vesoljska postaja inž. Hermana Potočnika, je izjemen načrt, nenavadna modrost za trideseta leta, ko je s psevdonimom Herman Nordung objavil svojo knjigo »Problemi vesoljskega poleta« in skorajda fantastične načrte. To je bilo nedvomno rojstvo projekta, ki bo najaktualnejši v nadaljnjem razvoju astronautike. Inž. Herman Potočnik je načrtoval vesoljsko postajo z najmanjšimi podrobnostmi in njegove skice so nedvomno aktualne tudi danes. Potočnikovo mesto v vesoljski zgodovini je nedvomno imenitno.«

(ERICH DOLEZAL:

»Geschichte des Welt-
raums«, Wien 1967)

»Inž. Herman Potočnik je pravzaprav samo kamenček v

barvitom mozaiku slovenske inteligence, ki je živela in ustvarjala na Dunaju ter v drugih evropskih prestolnicah. Slovenski diplomirani inženir Herman Potočnik, je bil prvi sodobni kreator vesoljskih satelitov, ki je obenem združeval v sebi izredni znanstveno-strokovni potencial. Inž. Potočnikove ideje o raketnem motorju na jedrski pogon sovpadajo z današnjim tehnološkim razvojem vesoljskih ladij.«

(Dr. ERNST STHULINGER:

»ABOUT HERMAN NORDUNG'S IDEAS«, HUNTSVILLE 1966)

HERMAN OBERTH, MAX VALIER, FRANZ HOFF, GUIDO VON PIRQUET, EUGEN SANGER IN HERMAN POTOČNIK, so priznana imena v vsaki boljši svetovni enciklopediji.

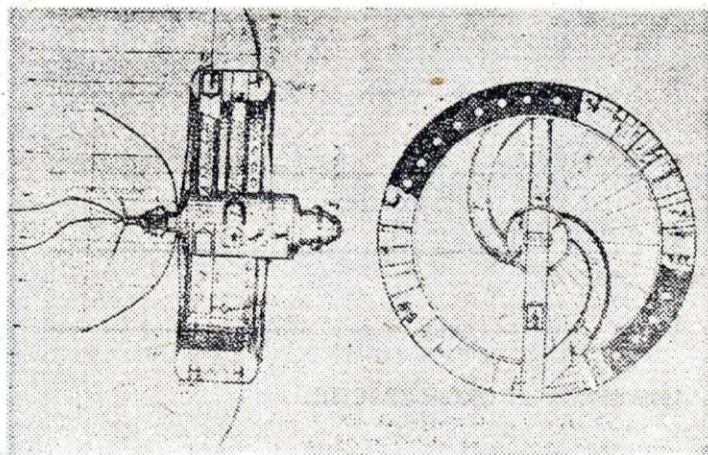
Njegovo življenje se je le malo razlikovalo od življenja njegovih prijateljev, saj je bila oficirska kariera za sina mornariškega zdravnika že vnaprej določena. Leta 1913 je bil Herman Potočnik na vojaški akademiji v Mödlingu izbran za poročnika. Mladi

stotnik se je po prvi svetovni vojni vpisal na dunajsko visoko tehniško šolo ter se posvetil raketni tehniki. V dunajskih krogih je Potočnik veljal za inženirja-fantasta, toda njegova knjiga PROBLEMI VESOLJSKEGA POLETA je zbudila precejšnjo zanimanje med pionirji vesoljske znanosti. Svoje strokovne razprave je objavil v nemščini pod imenom Herman Potočnik-Noordung.

Potočnik se je rodil 22. decembra 1892 v Pulju. Vojaško akademijo v Mödlingu je zaključil leta 1913. Leta 1918 se je vpisal na tehniško visoko šolo na Dunaju. Specializiral se je predvsem v raketni tehniki, s problemi vožnje v vesolju, z gradnjo umetnih satelitov in vesoljskih postaj.

OPAZOVALNICA NAD EKVATORJEM

Herman Potočnik je sam imenoval svoje vesoljsko vozilo »telo s stoječim kroženjem«. Načrtoval je opazovalnico-zvezdarno v vesolju, ki bi bila sestavljena iz treh faz: iz stanovanjskega dela, strojnice in observatorija. Predvideval je tudi oskrbovanje s

Genialni načrt inž. Hermana Potočnika

sončno energijo, kar se je pozneje izkazalo za popolno pravilno domnevo. Inž. Potočnikovi izračuni kroženja satelita so bili fatalno natančni, posebej če vrednotimo njegove predloge s stvarno realizacijo telekomunikacijskega programa Syncom. Ta program je omogočil satelitski prenos olimpiade s Tokia v letu 1964. Inž. Potočnik navaja v svoji knjigi, naj bi opazovalnica krožila 35.900 kilometrov nad zemeljskim površjem z brzi-

no 3.080 m/sec. odnosno 11.088 kilometrov na uro. Predlagana višina, brzina in stoječa točka inž. Potočnika so z nekaj manjšimi korekturami istovetne projektu Syncom-1 iz leta 1963. Slovenski fantast je načrtoval svoje skice pravzaprav na smrtni postelji leta 1928 na Dunaju. Toda trideset let pozneje so na Cape Kennedyju začeli uresničevati inž. Potočnikov projekt, ki je pomenil tehnično revolucijo v sodobni vesoljski znanosti...

Jesenice : Breza 3 : 0

Odbojkarji: Potočnik, Kavčič, Krevsel, Strnad, Pogačar in Bergelj, so v nedeljo po pričakovanju premagali zadnje uvrščeno ekipo na lestvici II. zvezne lige — zahod.

V zelo vetrovnem in slabem vremenu za igro, so bili ves čas boljši od svojega nasprotnika Breze. V prvem delu so po visokem vodstvu 9:1, kakor že tolikokrat preje na

tekma popustili in dovolili, da se jim je nasprotnik po točkah nevarno približal, vendar so tretjino dobili s 15:10.

Vsekakor je bil najzanimivejši drugi del, ko so gostje povedli z 0:3, domačini so nato izenačili in povedli s 6:3, nato so gostje izenačili in povedli s 6:10. Nasprotnika sta si bila enaka pri rezultatu 12:12. Še trikrat je prišlo do

izenačenja rezultata, da so jeseniški fantje zmagali. Če bi to tretjino izgubili, bi jo predvsem zaradi novomeškega sodnika Romiha, ki jih je nekajkrat oškodoval. V zadnji tretjini je bilo potrebnih le nekaj minut, da so Jeseničani zmagali 15:9.

Čeprav tako gledalci, kakor tudi igralci sami, niso bili zadovoljni z igro, je to delno opravičljivo zaradi zelo vetrovnega vremena, saj je bilo zaradi tega nekajkrat potrebno prekiniti igro. Poleg tega sta Kavčič in Potočnik igrala bolna. Vseeno pa sta bila poleg Bergelja in Krevsla najboljše moči domače ekipe.

Za prvomajske praznike so odbojkarji prosti, vendar bodo ves čas trenirali, takoj za tem pa se bodo srečali na tujem terenu z moštvom Modriče. Po zadnji zmagi so Jeseničani na 7. mestu z desetimi točkami. Računajo, da bodo za obstoj v tem tekmovanju potrebovali vsaj še dve zmagi.

Z

Jesenice : Kropa 4 : 1 (3 : 1)

Na zelo dobrem igrišču Podmežakljo je bila odigrana zaostala tekma gorenjske nogometne lige med Kropo in Jesenicami. Naši so tako odigrali prvo tekmo doma in obenem zabeležili prvo zmago na Jesenicah v letu 1970.

Domačini so povsem zasluženoma premagali borbene goste in se jim tako oddolžili za lanskoletni poraz v Kropi (2:3), vendar so zapravili nekaj izrednih priložnosti in bi bil poraz gostov lahko še večji. Naši so hranili moč za nedeljski derbi s Kranjem, ki bi bil v primeru zmage na Jesenicah najresnejši kandidat za prvo mesto. Jeseničani so lani v Kranju izgubili s 3:2 in to sta s porazom v Kropi edini dve tekmi, ki jih niso rešili v prid. Tako so sedaj drugi na lestvici, eno točko za Tržičem in istim številom točk kot Kranj.

Na včerajšnji tekmi so bili domačini vseskozi premočni, gostje pa so v enem redkih napadov povedli z 1:0. Naši so potem zaigrali nekoliko resneje in do polčasa dosegli še tri gole. V nadaljevanju so dosegli še en gol in le še bolj čakali na konec tekme, kot napadali na vrata gostov.

Igrali so: Lajmiš, Ljušič, Lukančič, Kralj (Barač), Kupljek, Komelj, Kačar, Smagin (Poljanšek), Hozdič, Šubic, Noč. Gole sta dosegla Noč in Hozdič, vsak po dva.

Dan prej pa so mladinci Jesenic izgubili prav tako preloženo tekmo z LTH (Skofja Loka) z 0:3.

J. K.

III. kolo republiške košarkarske lige — moški

Jesenice : Branik 116:60 (53:27)

Igrišče Podmežakljo. Gledalcev okoli 200. Sodnika J. Kavčič in Znidar oba iz Ljubljane.

JESENICE: Jeraj 4, Pirih 14, Franko 6, Svetlin 6, Čampa 12, Dragojevič 10, Božič 29, Vauhnik 16, Bunderla 17.

Po nesrečno izgubljenih dveh srečanjih na začetku letošnjega prvenstva, proti moštvoma Ježice in Ilirije v gosteh, našim košarkarjem zares ni ostalo nič drugega, kot zmagati, v dvoboju z moštvom mariborskega Branika.

Že pred začetkom srečanja je bilo razpoloženje v taboru Jeseničanov zelo borbena. Zato ni bilo nič čudnega, da so naši že od prvega sodnikovega žvižga začeli igrati s »polno paro«, ter so po nekaj minutah igre že vodili z 15:6. Naši so tudi v nadaljevanju, kot tudi celo tekmo igrali odlično. Bili so hitri in precizni v napadu, borbeni in zelo uspešni v obrambi. Taka igra

je vsekakor navdušila navzoče gledalce, ki so s ploskanjem pozdravili konec prvega dela, ki se je končal z rezultatom 53:27 v korist njihovih ljubljencev.

Tudi v drugem delu so Jeseničani nadaljevali s peklenskim tempom, tako, da gostje v določenih trenutkih niso vedeli, kaj storiti z žogo. Skratka gostje so bili v povsem podrejenem položaju, trenerju Katniku pa je visoko vodstvo naših, ki se je povečevalo iz minute v minuto, dalo možnost, da je preizkusil vse igralce, ki so povsem opravičili zaupanje in dokazali, da imajo Jeseničani solidno košarkarsko moštvo, ki bo v nadaljevanju tekmovanja še dosegalo podobne rezultate.

Kljub temu, da so vsi igralci zadovoljni, je treba posebej pohvaliti Božiča, ki je po nekaj slabih igrah zaigral odlično ter dosegel 29 točk.

D. Dragojevič

Izbiramo najboljšega športnika in športno organizacijo

Ze tretje leto se je uredništvo našega lista odločilo, da skupaj z bralci izbere najboljšega športnika ali športnico občine. Letošnji razpis pa smo celo nekaj razširili in vključili še izbiro najboljše športne organizacije. Kako boste glasovali?

Na priloženem kuponu napišite po vašem mnenju pet najboljših športnikov naše občine, s tem da na prvo mesto napišete ime in priimek ter športno panogo tistega, za katerega menite, da je najboljši. Poleg tega napišite še tri najboljše športne organizacije (sekcije, klubi in društva), s tem da tudi tukaj na prvo mesto postavite po vašem mnenju najboljšo. Ne pozabite seveda napisati tudi vašega polnega naslova, ker bomo tri izmed bralcev, ki bodo poslali anketni listič, nagradili s praktičnimi darili.

Pa še to: listič izrežite in

ga v ovojnici ali nalepljenega na dopisnici pošljite na naslov: UREDNIŠTVO ZELENJARJA, Jesenice — najkasneje do 20. maja.

Tako kot prejšnja leta bomo rezultate vašega glasovanja objavili na prireditvi koncem maja in pa seveda v našem glasilu. Najboljši športniki bodo dobili posebna priznanja.

Sportno življenje v naši občini je zelo razgibano, imamo veliko športnikov, ki nas častno zastopajo v republiških in zveznih tekmovanjih, pa tudi v mednarodnem merilu. Verjetno bi bilo povsem odveč naštevati imena, saj jih dobro poznate. Pri tem želimo le še opozoriti, da upoštevate uspehe, dosežene v času od lanskega maja, to je v lanskoletni poletni sezoni in pa v šele končani zimski sezoni. Dobro premislite, predno se odločite!

IME IN PRIIMEK ŠPORTNIKA:

1.
2.
3.
4.
5.

IME ŠPORTNE ORGANIZACIJE:

1.
2.
3.

MOJ NASLOV:

.....

Tudi mladinci v ligi

V letošnji sezoni se je I. slovenski košarkarski ligi za člane in članice pridružila tudi mladinska liga. Namen te lige je, da si mladi košarkarji v tekmovanju pridobijo rutino in znanje, kar bi kasneje s pridom uporabili v članski konkurenci. S tem bodo pospešili kvalitetnejši razvoj v Sloveniji, saj bodo trenerji članskih ekip po potrebi lahko mlade moči takoj vključili v prvo moštvo.

V mladinski ligi nastopa deset moštev iz vse Slovenije in med njimi tudi ekipa KK Jesenice.

Doslej sta bili odigrani dve koli in jeseniška ekipa je pretrpela en poraz in dosegla eno zmago. To pomeni uspešen start, saj so obe tekmi igrali v gosteh.

Prvo tekmo z ljubljansko Ilirijo so izgubili s precej visoko razliko 47 točk, kar pa ni nič čudnega če upoštevamo, da je domača ekipa nastopila kar s petimi mladinci, ki so že oblekli članski dres.

V drugi tekmi, ki so jo odigrali v Ljubljani z enako imenovanim moštvom pa so nepričakovano dobili z rezultatom 59:42.

V nadaljevanju lige mladi košarkarji upajo, da bodo dosegli še nekaj zmag in upravičili svoje sodelovanje v ligi. Upajo, da bodo ob koncu lige pristali nekje v sredini lestvice, kar pa je v bistvu tudi njihov cilj.

Br.

Nogomet — GNL

Jesenice : Kranj 3:0

Košarka — I. slov. liga

Tolmin : Jesenice (moški)

55:73 (24:36)

Maribor 66 : Jesenice (ženske)

47:70 18:37

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

30. aprila amer. barvni CS film KLIC TROBENTE, v režiji Raoula Walsha, v glavni vlogi Troy Donahue, ob 17. in 19. uri.

1. maja franc. barvni film SEHEREZADA, v režiji Piera Gasparda-Huita, v glavni vlogi Anna Karina, ob 17. in 19. uri.

2. in 3. maja amer. barvni CS film OBESITE GA BREZ MILOSTI, ob 17. in 19. uri.

4. maja ital. barvni film SEDEM ZLATIH MOŽ, v režiji Marka Vicaria, v glavni vlogi Gastone Moschin, ob 17. in 19. uri.

5. in 6. maja ital. nem. barvni film POČIVAJ V MIRU, v režiji Carla Licanija, v glavni vlogi Mark Damon, ob 17. in 19. uri.

7. maja angl. barvni film DR. NO, v režiji Terena Younga, v glavni vlogi Sean Connery, ob 17. in 19. uri.

8. maja amer. barvni film BALDOLERO, v glavni vlogi James Stewart, ob 17. in 19. uri.

9. maja franc. barvni film UJETNICA STRASTI, v režiji Romaina Garyja, v glavni vlogi Jean Seberg, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVZ

30. aprila in 1. maja ital. barvni film ZENE VLADAJO, ob 18. in 20. uri.

2. in 3. maja ital. nem. barvni film POČIVAJ V MIRU, ob 18. in 20. uri.

4. in 5. maja amer. barvni CS film OBESITE GA BREZ

MILOSTI, ob 18. in 20. uri.

6. maja angl. barvni film DR. NO, ob 18. in 20. uri.

7. in 8. maja franc. barvni film SEHEREZADA, ob 18. in 20. uri.

9. maja amer. barvni film ZVEZDA, ob 18. in 20. uri.

Kino DELAVSKI DOM JAVORNIK

1. maja španski barvni film BALKON NA MESECU, ob 19. uri.

2. maja angl. barvni film NEDOLŽNA LJUBEZEN, ob 19. uri.

3. maja amer. barvni film PO SLEDI VELIKE KARAVANE, ob 16. uri.

3. maja ital. barvni film SEDEM ZLATIH MOŽ, ob 19. uri.

6. maja franc. barvni film SEHEREZADA, ob 19. uri.

9. maja ital. nem. barvni film POČIVAJ V MIRU, ob 19. uri.

Kino DOVJE-MOJSTRANA

30. aprila amer. barvni film PO SLEDI VELIKE KARAVANE,

1. maja ital. barvni film NOČ JE USTVARJENA ZA KRAJO.

2. maja ital. barvni film ZENE VLADAJO

3. maja angl. barvni film NEDOLŽNA LJUBEZEN.

7. maja amer. barvni CS film OBESITE GA BREZ MILOSTI.

9. maja franc. barvni film SEHEREZADA.

Kino KRANJSKA GORA

30. aprila angl. barvni film NEDOLŽNA LJUBEZEN.

1. maja nem. barvni film ISCEM MOZA.

2. maja amer. barvni film PO SLEDI VELIKE KARAVANE.

3. maja franc. barvni film SEHEREZADA.

7. maja ital. nem. barvni film POČIVAJ V MIRU.

9. maja amer. barvni CS film OBESITE GA BREZ MILOSTI.

Kino ZIROVNICA

27. aprila amer. barvni film V DEŽELI PALCKOV, ob 16. uri.

27. aprila amer. barvni CS film MC KENNINO ZLATO, ob 18. uri.

3. maja ital. barvni film ZENE VLADAJO, ob 18. uri.

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi našega dragega očeta in strica

ANDREJA RAHNETA

se najlepše zahvaljujemo ožjim in daljnim sosedom za pomoč, vsem darovalcem venčev in cvetja, še posebej pa za denarno pomoč.

Se posebno se zahvaljujemo Društvu upokojencev in njegovim nekdanjim sodelavcem s transporta, pevcem za žalostinke in vsem, ki so pokojnikov spomin počastili na domu in ga spremili na njegovi zadnji poti. Lepa hvala tudi vsem voznikom osebnih avtomobilov za cenjeno uslugo.

Vsem še enkrat iskrena hvala.

Zalujoča: sin Andrej z ženo Francko in sorodniki.

NAGRADNI RAZPIS

Današnja slikovna križanka je nagradna. Z žrebom bomo reševalcem s pravilnimi rešitvami razdelili naslednje nagrade:

1. nagrada	50 din
2. nagradi po	40 din
3. nagrade po	30 din
4. nagrade po	20 din

Rešitev vpišite v izrezan lik križanke čitljivo in z velikimi črkami.

Vsak lahko sodeluje le z eno rešitvijo, ki naj bo v posebni kuverti, na katero označite NAGRADNA KRIŽANKA in napišite naslov ter obrat, v katerem delate.

Rešitev pošljite najpozneje do vključno srede, 6. 5. na naslov: UREDNIŠTVO ŽELEZARJA, ŽELEZARNA JESENICE.

Rešitvam ne prilagajte nobenih drugih dopisov!

ČESTITKA IZ JLA

Vsem sodelavkam in sodelavcem želimo še veliko delovnih uspehov ob 1. maju, prazniku dela v okviru železarne Jesenice, kakor tudi v združenem podjetju Slovenske železarne.

Jeseničani na odsluženju kadrovskega roka v Osijeku

OBVESTILO!

Uprava otroškega vrtca JULKE PIBERNIK obvešča starše predšolskih otrok, da bo vpisovanje za šolsko leto 1970/71 po prvomajskih praznikih, to je 4. in 5. maja od 8. do 16. ure.

VABIMO VAS Z NAMI

Skupina dijakov IV. letnika strojne TSS Jesenice pripravlja potovanje po Italiji, Franciji, Spaniji, Portugalski in Severni Afriki. Izlet se sestoji iz 10-dnevnega letovanja v luksuznem hotelu v Palma de Mallorci na Balearih, kamor bomo prispeli z letalom, naprej do španske obale z ladjo in dalje z avtobusom. Odhod ob 30. junija in povratek predvidoma 25. julija.

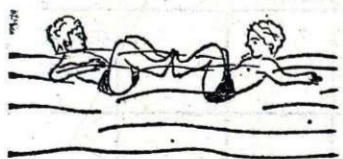
Iščemo več mlajših ljudi, ki so pripravljeni potovati z nami.

Prijavite se najkasneje do 5. maja tov. Janezu Ravniku v mehanično delavnico.

Kako naučimo otroka plavati

(Nadaljevanje)

Odrivi v dvojicah: Uporabljamo takrat, ko je več otrok. Otroke postavimo v dve vrsti tako, da so obrnjeni z licem drug proti drugemu. Vležejo se na hrbet in skrižajo noge, tako da se med seboj dotikajo s podplati. Na naš znak vsi noge stegnejo, tako da se drug od drugega močno odpravijo in zdrse na hrbtu po površini vode (slika 11).

V poučevanju plavanja sta v veljavi predvsem dve metodi: analitična in sintetična. Prva uči posamezne gibe ločeno in jih šele potem, ko otrok obvlada vsak element

posebej, združi v celoto.

Sintetična pa uči gibanje takoj v celoti. V praksi pa se je bolj izkazala analitična metoda. Plavanje je namreč telesna vaja, ki je za začetnika kar precej zapletena, polna novih, nezanih in tudi neprirodnih gibov, poleg tega pa na vadbo bistveno vpliva tudi povsem novo okolje v vodi, ki povzroča, da otrok ne more povsem zanesljivo osredotočiti svoje pozornosti na izvedbo gibanja. Zato je prav, da posamezne elemente uvežbamo posebej, najprej na suhem, potem v vodi in jih šele pozneje združimo v celoto. Morda je za otroka ta pot nekoliko težavnejša, vendar zagotavlja bolj zanesljivo, temeljito in pravilno učenje posameznih gibov. Le kadar gre za zelo majhne otroke, je priporočljivo, da v začetku uporabljamo sintetično metodo, po kateri otrok

le posnema celotno gibanje v vodi.

TEHNIKA CRAWLA

Uvod: Med plavalnimi strokovnjaki že dalj časa teko razprave o tem, s katero tehniko plavanja je treba začeti pri neplavalcih. Pred leti je veljalo edino pravilno prsno plavanje. Američani in Avstralci so ta načela obrnili na glavo in v njihovih šolah plavanja pričenjajo s tehniko crawla.

Tudi mi se danes bolj nagibamo k tisti metodi, ki pričinja z elementarnim učenjem crawla. Crawl je namreč v športnem plavanju najhitrejša tehnika plavanja, pa tudi po prirodnosti gibov je crawl na prvem mestu. Če se otrok po prvih urah učenja udomači v vodi, če preмага strah in se nauči pravilno dihati, potem mu tehnika crawla pri učenju prav gotovo ne bo delala težav — zaprek. Morda bi od teh načel odstopili le takrat, kadar učimo začetnike, starejše odrasle neplavalce. Odrasli neplavalci niso v vodi nikoli tako sproščeni kot otroci, polni so kompleksov, strah in neokretnost pa je mnogokrat podvojena. V takem primeru je prsna tehnika primernejša, saj daje občutek

večje varnosti in zanesljivosti. Neplavalec ima ves čas glavo iz vode, ker je prav zaradi omenjenih težav toliko pomembnejše.

Legs telesa: Položaj telesa v vodi mora biti tak, da bo čim uspešneje reševal tri naloge:

a) nuditi mora čim manjši odpor vodi pri napredovanju,

b) udom telesa mora omogočati kar najbolj izdatno delovanje,

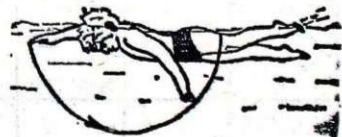
c) omogočati mora otroku uspešno dihanje.

Če z vseh teh treh vidikov skušamo odrediti najbolj primeren položaj telesa v vodi, potem bo to vodoraven položaj, z majhnim nagibom od glave proti nogam, tako da je glava z rameni najvišji del telesa, noge pa najnižji. Ta položaj lahko z ozirom na hitrost plavanja nekoliko spreminjamo, tako, da bo pri počasnejšem plavanju bolj horizontalen, pri večjih hitrostih pa sprednji del telesa nekoliko bolj dvignjen. Večje hitrosti v plavanju ustvarjajo dinamični pritisk, ki telo dviguje iz vode in s tem zmanjšuje odpor vode na premikajoče se telo. Tak položaj telesa omogoča tudi

udom najbolj idealno delo. Zaradi nekoliko višjega gornjega dela telesa, rokam ni potrebno trošiti energije v prvem delu zaveslaja, da bi telo dvignili iz vode; noge, kot najnižji del telesa v vodi, pa imajo nad seboj dovolj debelo plast vode, da lahko uspešno aktivno udarjamo.

Delno obračanje telesa okrog vertikalne osi omogoča, da plavalec pravilno vdihne, ne da bi pri tem porušil koristno delovanje zaveslaja rok.

Delo rok: Roke veslajo v crawlu izmenično: ko ena vleče pod vodo, se druga skozi zrak vrača v začetni položaj in pričinja novi začetni položaj in pričinja novi zaveslaj. Roke zabadamo v vodo stegnjeno pred glavo, tako da pride v vodo dlan, potem podleht in nazadnje še nadleht. Pod vodo opiše roka 180° (sl. 12).

(Se nadaljuje)

Nagradna križanka

RAZPIS NA 15. STRANI

	OBMEJNA PRISTOJBINA	LEPO OBLEČEN MOŠKI	EDEN OD ČUTOV	CITROFNOV AVTO	REŠA PRI KLASU	OKRAJŠANO NEZNANEC	OČKA		PETER ČERAR	MESTECE V BOKI KOTORSKI	ZAJET, ZAROBLJEN	TOVARNA SADMNIH SOKOV V MARIBORU	
BIVŠI OBRAT V ŽY								REKA V SZ IZLIVA SE V ČRNO MORTJE ČEŠKA PRITRDILN.					
VEDRIEVANJE PLAČEVANJE PREŽIVNINE													
RISALNO PERO						ŠTEVNIK VEZNIK			POSLANEC, KURIR GEOMETR. TELO				
VAS PRI LJUBLJANI			VEZNIK	ODKOPATI ANTON CAR									
NAKLEP, NAMEN							TROPA, SKUPINA	OKRAJŠANO RAČUN TUJE MOŠKO IME			NE MLADA NIKALNICA		
PEVKA ZUBOVIČ						ŽIVLJENSKA TEKOČINA			SOGLASNIK KEM. ZNAK ZA NATRIJ		OBALA POLOTOK V SZ		
													
												LEP PIŠ, SAPA	
					ZUPANČEVA PESNITEV TUJA DENARNA ENOTA						OVENILO VULKANSKO ŽRELO		
												SOGLASNIK LAŽNE	
				PIJALA STARIH SLOVANOV				DEL IMENA NASERJA	PONAREDEK	NAKODRANO SUKNO TUJE Ž. IME (Fonda)			
DUSEŠLOVJE		VEČERJA, VEČERNA PRIREDITEV		MEJMET PRIGANJANJA	DRŽAVA V ZDA							OMAMNO SREDSTVO ERJAVEC CILKA	
POSUŠEN GRZLD							NESTROKOVNJAK KLIC					KEMIČNI ZNAK ZA RADIJ	
POJAV NA VODI				VRSTA TRTE IN VINA PIJALA BOLOV OLIMPA								STVARNIK SVETA PO VEROVANJU STAR. EGIPČ.	
PEVKA KOHONT						DUHOVNIK, MENIH					GRUDI BOJAZEN	SAMOG. L. IN SOGL. KVARTASKI IERAZ	
DOLŽINSKA MERA						PEROCI MOŠKO IME				ŽEMELJSKI PLIN	TRAK V PETROLEJU MAŠA NAJ-DALŠA REKA		
ANTON JEREB			HESTO V MEM- EJI - NA SEV- EJSKI TACIV ČEBELJA TVORBA					PROMETNA ŽILA OKRAJŠANO SLEDEČI				OSLOV GLAS PEVSKI ZBOR	
OKUSNI MORSKI RAK							IZDELOVA- LEC SIT RIKO AHČIN					DVA SOGLASNI- KA	ARABSKI ŽREBEC
		4. SOGLASNIK	ENAKA SAMOGLAS. PRVI SAMOGLAS.		LEVI PRITOK SAVE V HRV. KEM. ZNAK ZA KISIK							OSEBNI ZAIMEK 4. SAMOGL.	
PRILETNA LOSPA								PUŠČAVNIK					

LJ
Je
Z
K
—
u
vr
že
lj
48